

TAMPEREEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Hevoskaupan sääntely

Vastuiden jakautuminen hevoskaupassa

Anniina Uusi-Erkkilä

Opinnäytetyö
Marraskuu 2018
Liiketalouden koulutusohjelma
Oikeudellinen asiantuntijuus

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Oikeudellinen asiantuntijuus

ANNIINA UUSI-ERKKILÄ:
Hevoskaupan sääntely
Vastuiden jakautuminen hevoskaupassa

Opinnäytetyö 53 sivua, joista liitteitä 3 sivua
Marraskuu 2018

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää hevoskauppaa koskeva lainsäädäntö. Tarkoituksena oli selvityksen avulla eritellä myyjän ja ostajan vastuut, velvollisuudet ja riskit hevoskaupan prosessin eri vaiheissa. Työn avulla pyrittiin löytämään keinoja siihen, miten hevoskaupan osapuolet voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, että riitatilanteisiin päädyttäisiin hevoskaupassa harvemmin. Työssä pohdittiin lainsäädännön soveltuvuutta hevoskaupaan nykypäivänä. Opinnäytetyö on pääasiassa lainopillinen tutkimus, jossa tarkoituksena oli selvittää hevoskaupan erityispiirteisiin liittyviä käsitteitä ja avata niiden sisältöä helposti ymmärrettävään muotoon. Työn tavoitteena oli laatia toimeksiantajalle käytännön työssä hyödynnettävä ohjeistus eli muistilista hevoskaupaan sekä ostajalle että myyjälle riskien minimoimiseksi. Työ rajattiin käsittelemään Suomen lainsäädännön piirissä tapahtuvaa harrastekäyttöön tarkoitettua ratsuhevosensa suoraa kauppaa. Tutkimusta varten haastateltiin alan ammattilaisia. Lisäksi työssä käsiteltiin esimerkkitaupauksia. Työn toimeksiantaja oli ypäjälinen yritys Callisto Horses.

Opinnäytetyön avulla havaittiin, että hevoskaupassa on kehittämistä niin lain- kuin alan toimijoidenkin osalla. Nykyinen lainsäädäntö ei tue hevoskaupan erityispiirteitä. Työ selvittää, että ammattilaisten käyttäminen hevoskaupassa on kannattavaa. Ammattilainen on alan erikoisosaaja ja ammattilaisen avulla sudenkuopilta voidaan paremmin välttyä.

Myyjän laaja ja arvaamaton vastuu hankaloittaa hevostalouden kauppapuolen kehittymistä ja laajentumista, sillä erityisesti elinkeinonharjoittajana toimivan hevoskauppiaan taloudellinen riski on merkittävä. Ostajan hevosmiestaitojen puute ja omien taitojen epärealistinen arviointi lisää kaupan epäonnistumisen riskiä. Tärkeintä hevoskaupan onnistumisen kannalta on rehellinen ja avoin toiminta sekä kaupan asianmukainen dokumentointi. Erityisen tärkeäksi todettiin se, että hevoskaupasta tulisi aina laatia tarkka ja huolellinen, kirjallinen kauppasopimus.

Asiasanat: hevoskauppa, hevoskaupan kehittäminen, kuluttajansuoja, kauppakirja

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Legal expertise

ANNIINA UUSI-ERKKILÄ:
Regulation of the Horse Trade
The Distribution of Responsibilities in Horse Trade

Bachelor's thesis 53 pages, appendices 3 pages
November 2018

The objective of the thesis was to find out the legislation field regulating horse trading. The purpose was to look at it in the light of the special features of the horse trade and to provide guidelines to minimize the risks in the market. The aim of the thesis was to find out the most typical risks in the horse trade and how to avoid them. The aim of the thesis was also to provide a short and simple manual for the horse trade to the buyer and the seller. The research method was legislative. This research method was used to determine the distribution of responsibilities and responsibilities to the various parties in the horse trade. The thesis focused on handling direct horse trade in Finnish legislation. Professionals in the trade were interviewed for this work and some examples were discussed. This thesis was commissioned by an equine company called Callisto horses.

Through the thesis, it was found that horse trade has to be developed in both legal and functional sectors. The current legislation does not support the special features of horse trade. The thesis came into a conclusion that it is strongly recommended to use professionals help in the horse trade, especially in the drafting of a written horse trade agreement. A professional is a specialist in a certain field and with professional help you can avoid the biggest problems in horse trade.

Sellers high liability complicates the development and expansion of horse-trading. There is a high financial risk as working as a professional horse dealer. Usually the buyers tend to be unrealistic in the assessment of their own horsemanship skills, this is what increases the risk of failure in a horse trading. The most important thing in horse trade is honesty and openness included by proper documentation of trade.

Key words: horse trade, development of horse trade, consumer protection, horse trade agreement

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
1.1	Työn tarkoitus.....	6
1.2	Tutkimusmenetelmät.....	8
2	HEVOSKAUPAN KEHITYS JA NYKYTILA.....	9
2.1	Hevoskaupan kehitys.....	9
2.2	Hevoskauppa.....	10
2.3	Hevoskaupan ongelmatilanteita.....	11
3	LAINSÄÄDÄNTÖ HEVOSKAUPASSA.....	14
3.1	Kauppalaki.....	16
3.2	Kuluttajansuojalaki.....	18
3.3	Vaaranvastuun siirtyminen.....	19
3.4	Virhe hevoskaupassa.....	20
3.5	Kuluttajariitalautakunta.....	24
3.6	Eläimet lainsäädännössä.....	25
3.7	Ennakkopäätös KKO:2009:61.....	26
4	VASTUIDEN JAKAUTUMINEN.....	28
4.1	Myyjän velvollisuudet ja vastuu.....	28
4.2	Ostajan velvollisuudet ja vastuu.....	30
4.3	Myyntitarkastus vs. ostotarkastus.....	32
4.4	Hevoskaupan välittäjän vastuu.....	33
5	DOKUMENTOINTI JA RISKIENHALLINTA.....	35
5.1	Kirjallinen kauppakirja.....	36
5.2	Omistajanvaihdosilmoitus.....	37
5.3	Ammattilaistahot.....	38
5.4	Riskienhallinta.....	39
6	OHJEISTUKSEN SYNTY.....	41
7	YHTEENVETO JA POHDINTA.....	43
	LÄHTEET.....	48
	LIITTEET.....	50
	Liite 1. Muistilista ennen kaupantekoa.....	50
	Liite 2. Muistilista kaupan toteutuessa.....	52

LYHENTEET JA TERMIT

KKO	Korkein oikeus
KL	Kauppalaki 27.3.1987/355
KSL	Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38

1 JOHDANTO

1.1 Työn tarkoitus

Työn tarkoituksena on selvittää hevoskauppaa koskeva lainsäädäntö. Selvityksen avulla on tarkoitus eritellä myyjän ja ostajan vastuut, velvollisuudet ja riskit hevoskaupan prosessin eri vaiheissa. Tarkoituksena on myös pohtia lainsäädännön soveltuvuutta hevoskauppaan nykypäivänä. Työn avulla pyritään löytämään keinoja siihen, miten hevoskaupan osapuolet voivat omalla toiminnallaan vaikuttaa siihen, että riitatilanteisiin päädyttäisiin hevoskaupassa harvemmin.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys eli tietoperusta pitää sisällään hevoskaupan piirteet ja erityispiirteet. Työssä selvitetään näitä hevoskaupan erityispiirteisiin liittyviä käsitteitä ja avataan niiden sisältöä helposti ymmärrettävään muotoon.

Opinnäytetyössä käsitellään ratsastuskäyttöön tarkoitettua ratsuhevosena suoraa kauppaa Suomen kansallisen lainsäädännön piirissä. Ratsuhevosella tarkoitetaan ratsastuskäyttöön, kilpailuun tai muuhun taloudellisesti kannattamattomaan harrastuskäyttöön tarkoitettua hevosta. Opinnäytetyössä ei käsitellä huutokauppaa, avokauppaa, erilaisia maksusopimuksia eikä yhteisomistajuuksia, joita erityisesti ravihevoskaupassa ja muussa kilpailutoiminnassa esiintyy. Tätä selvitystä voidaan kuitenkin hyödyntää osittain myös muihin kuin edellä mainittuihin ratsuhevosiin, sillä sama lainsäädäntö ohjaa hevoskauppaa riippumatta siitä, minkä tasoisesta tai tyyppisestä hevosesta on kyse¹. Rajaan työni ulkopuolelle myös kansainvälisen hevoskaupan, sillä toimintatavat ja niitä ohjaavat säädökset vaativat laajempialaista tutkintaa. Lisäksi useimmiten kansainvälisessä kaupassa esiintyvät merkittävät riskit tunnistetaan paremmin

Työn tavoitteena on selvityksen avulla tarjota työn toimeksiantajalle kattava selvitys hevoskaupan lainsäädännöstä sekä kauppaan liittyvistä sudenkuopista käytännön ohjeistuksen avulla. Selvityksen avulla laadin yritykselle asiakastyössä hyödynnettäväksi tulevan ohjeistuksen eli muistilistan kaupan eri osapuolille.

¹ Lehtola & Wegelius 2005, 10

Tämän opinnäytetyön aiheen toimeksiantaja Callisto Horses on hevosalan monipuolinen toimija, joka tarjoaa talli-, kasvatus-, jälleenmyynti- ja ratsutuspalveluita Ypäjällä. Palveluihin kuuluu ratsuhevosien koulutus ensiaskelista korkeamman tason kilpailuihin saakka sekä valmistelut esiintymistilanteisiin, kuten nuoren hevosen kykyjen esittämiseen. Valmennusta tarjotaan myös ratsukoille, eli ratsastajalle ja hevoselle. Hevoskauppa on yksi yrityksen päätoimista. Tämän lisäksi yritys toimii jälleenmyyjänä mm. hevosten rehuille sekä hevostarvikkeille. Yritys tekee yhteistyötä alan muiden toimijoiden kanssa ja siten markkinoi myös heidän tuotteitaan ja palveluitaan. Callisto Horses:n tarjoama koulutus ja valmennus toteutetaan ensisijaisesti omalla tallilla, laadukkaissa puitteissa, mutta heiltä on mahdollista tilata yksittäisiä valmennuksia muille talleille. Yritys vuokraa myös tallipaikkoja eripituisille ajanjaksoille. Tallipaikkaan on mahdollista hankkia erilaisia palveluita. Kokonaisuus kartoitetaan asiakkaan ja tilanteen mukaan.²

Callisto Horses:n toiminnan lähtökohtana on hevosen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Hevosen terveydentila kartoitetaan ja vointia seurataan päivittäin. Näin voidaan varmistua siitä, että hevosen tarpeet ruokinnan ja liikunnan määrän sekä mahdollisten hoitojen, kuten laserhoidon, hieronnan tai muun lääkinällisen hoidon suhteen tulee huomioitua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Sairaalla hevosella ei koskaan työskennellä.³

”Meille hevosen hyvinvointi on tärkein perusta, haluamme että hevoset saavat elää ja työskennellä mahdollisimman stressittömästi, kuuntelemme ja välitämme hevosistamme.” –Callisto Horses⁴

Toimeksiantaja kokee, että hevoskaupassa törmätään usein erityisesti sopimuksellisiin ongelmiin, mutta myös kaupan osapuolten kokemattomuus on korostunut, erityisesti harrastajien keskuudessa. Toimeksiantaja on tarkka toimintansa lainmukaisuudesta sekä hyvästä maineestaan ja siksi haluaa, että jokainen hevoskauppa tulee toteutetuksi juridisesti oikein, hyvää tapaa noudattaen ja jokaista osapuolta palvellen.

² Callistohorses 2018

³ Harjula 2018

⁴ Callistohorses 2018

1.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuskysymykseen, miten lait säätelevät hevoskaupan eri osapuolten vastuita ja velvollisuuksia, vastaaniseen käytän lainopillista tutkimusmenetelmää. Elävän eläimen kaupasta kirjoitettuja ohjeita ja teoksia löytyy hyvin vähän. Teoksia, jossa selvennettäisiin selkokielisesti elävän eläimen eroa normaalin irtaimen esineen kauppaan ei löytynyt lainkaan. Lainopillisen osuuden osalta lähteenä toimii hyvin lainsäädäntö ja kuluttajariitalautakunnan ohjeistukset. Lisäksi lakeja selittävät teokset ja lain esityöt toimivat hyvinä lähteinä. Aiheesta annetut ennakkopäätökset sekä aihetta käsittelevä lähdekirjallisuus on pääosin melko vanhaa, joten niitä tulee tarkastella erityisen kriittisesti. On oleellista ottaa huomioon myös ajantasaisuus lainsäädännön osalta sekä hevoskaupan vakiintuneen kauppataivan nykytilanne.

Oikeudellisen materiaalin lisäksi hyödynnän muita kuin juridisia lähteitä, kuten Suomen Ratsastajainliitto ry:n, Suomen hevosenomistajien keskusliitto ry:n ja Suomen Hippos ry:n hallinnoimia sivustoja sekä muuta alan kirjallisuutta ja internet lähteitä. Käytän apunani myös hevosalan ammattilaisten haastatteluja, joita olen toteuttanut puhelimitse. Haastateltavina olivat hevoskauppiat, hevoskaupan juridiikkaan perehtynyt lakimies sekä osaltaan toimeksiantaja eli hevoskauppaan keskittynyt yritys. Hyödynnän myös omaa käytännön kokemustani, jota on kertynyt yli 20 vuoden ajalta.

Aiemmat alaan liittyvät opinnäytetyöt tarjosivat tiedon etsintään apua ja antoivat suuntaa viitekehyksen luomiselle työssäni. Aiheesta on kirjoitettu joitakin opinnäytetöitä sekä yksi Pro gradu -tutkielma. Alla lukemani työt:

- Kivipelto, A-L. 2016. Riskienhallinta hevosalan sopimustilanteissa, Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.
- Salminen, S-A. 2016. Hevoskaupan erityispiirteet irtaimen kaupassa. Lapin Yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta. Pro gradu –tutkielma.

Toisen tutkimuskysymyksen, mitä ovat hevoskaupan yleisimmät sudenkuopat ja kolmannen tutkimuskysymyksen, miten hevoskaupan sudenkuopat voitaisiin välttää, tavoitteena oli tuottaa hevoskaupan eri osapuolia palveleva ohjeistus eli muistilista hevoskauppaa varten.

2 HEVOSKAUPAN KEHITYS JA NYKYTILA

2.1 Hevoskaupan kehitys

Hevosten rooli ihmisten arjessa on muuttunut merkittävästi Suomessa viimeisen sadan vuoden aikana. Erityisesti sodan aikana ja sotien jälkeisissä talkoissa hevosilla oli merkittävä rooli. Hevosten lukumäärä oli ennätysellisissä lukemissa 1950-luvulla, jolloin hevosia oli lähes 410 000. Tähän aikaan kaikki hevoset Suomessa olivat kansallisrotumme edustajia eli suomenhevosia. 1960- ja 1970-luvulla hevosten määrä romahti alle 100 000:een hevoseen ja lasku jatkui 1980-luvulla hieman yli 30 000:een hevoseen. Näihin aikoihin suomenhevosten lisäksi alettiin ottaa käyttöön myös muiden rotujen edustajia. Niitä hankittiin ulkomailta ensin ravikäyttöön ja pikkuhiljaa kasvavissa määrin myös ratsukäyttöön. Sitten ravi- ja ratsukäytön lisääntymisen myötä 1990-luvusta tähän päivään hevosten määrä on noin kaksinkertaistunut.⁵

Hevoskannan kehitys on muuttanut myös hevoskauppaa merkittävästi viimeisen sadan vuoden aikana. Entisen hevoskauppiaan Leo Mönttisen haastattelussa selvisi, että 1900-luvun loppupuolella hevoskauppa oli vielä tunnetusti pelikenttää, jossa kaupan luonteeseen kuului huijaaminen tai asioiden pimittäminen ostajaosapuolelta⁶. Nykyisin lainsäädännön kehityttyä ja hevosalan harrastajamäärien kasvettua kaupankäynnistä on tullut vastuullisempaa ja dokumentoidumpaa ja etenkin myyjän tiedonantovelvollisuudesta ja vastuullisuudesta pidetään tarkemmin kiinni. Vanhat epärehelliset piirteet näkyvät hevoskaupassa kuitenkin edelleen ja ne tuovat hevoskaupan luotettavuuden ylläpitämiselle haasteita.

Viime vuosikymmenten aikana tapahtunut hevosharrastuksen suosion kasvu on muuttanut hevoskauppaa käyvien henkilöiden tyyppiä merkittävästi. Lainsäädännön tiukentumisen, hevoskannan sekä harrastajamäärien kasvun myötä hevoskauppoja koskevien riitosten määrä on lisääntynyt. Ratsastuksen harrastajia on Suomessa tällä hetkellä noin 170 000⁷. Harrastajamäärien kasvaessa ollaan yhä useammin tilanteessa, jossa hevoskaupan

⁵ Hevoskannan kehitys maassamme 1910-, N.d.

⁶ Mönttinen 2018

⁷ Hevoset vapaa-ajassa ja urheilussa

osapuolena on henkilö, joka ei omaa vielä riittäviä hevosmiestaitoja tai on muutoin kokeematon, eikä siten osaa huomioida elävän eläimen tarpeita riittävästi. Harrastajalla ei ole välttämättä juuri ollenkaan kokemusta hevosen hoidosta, vaikka ratsastustaitoa olisi kertynyt jo paljonkin.⁸

2.2 Hevoskauppa

Yleensä kaupanteko alkaa siitä, että hevosenomistaja tai ratsastaja esittää hevosen⁹. Sen jälkeen hevonen tarkastellaan pintapuoleisesti tallissa ja kokeillaan tämän jälkeen ratsain. Koeratsastus on kestoaltaan hyvin lyhyt ja käytännössä se kertoo hevosen ominaisuuksista, erityisesti luonteesta, vain sinä kyseisenä päivänä, niissä kyseisissä olosuhteissa. Lyhyen kokemuksen jälkeen saatetaan päätyä tekemään ostopäätös, johon on vaikutusta enää eläinlääkärin lausumalla ostotarkastuksella. Kauppa päätetään, mikäli eläinlääkäri toteaa hevosen riittävän terveeksi ja soveltuvan nykyisen terveydentilan puolesta ostajan käyttöön¹⁰. Huolellisesta eläinlääkärin tarkastuksesta huolimatta hevosella voi olla tai voi ilmetä sellaisia ominaisuuksia, joista ostaja ei ole kaupanteon hetkellä tietoinen tai joita ei osata odottaa, lyhyen tutustumisen ja nopean kaupanteon vuoksi.

Ratsastusharrastus on kallis ja oman hevosen ostaminen sekä omistaminen ovat suuria taloudellisia sitoutumisia. Hevosen ollessa sekä taloudellisesti että henkisesti suuri sijoitus, laskee helposti ostajan kynnys reklamoida mahdollisista virheistä ja ongelmista. Usein koetaan, että kannattaa valittaa, koska on mahdollisuus hyötyä taloudellisesti ja saada esimerkiksi paremmin sopiva hevonen tilalle. Hevospiirien tiiviiden vuoksi monet myyjät joutuvat maineen säilyttämisen vuoksi taipumaan ostajan vaatimukseen¹¹. Myyjän kannalta tällainen tilanne on harmillinen, mikäli hän joutuu vastuuseen ostajan osaamattomuuden vuoksi, sillä esimerkiksi hevosen terveydentila voi lyhyessäkin ajassa muuttua huonompaan suuntaan.

Myyjän osalta vilpillisen tiedon antamiseen tai oleellisten tietojen kertomatta jättämiseen voi tuoda paineita esimerkiksi haastava taloustilanne, sillä hevosen ylläpito on kallista.

⁸ Lehtola & Wegelius 2005, 13–14

⁹ Lehtola & Wegelius 2005, 41

¹⁰ Lehtola & Wegelius 2005, 63

¹¹ Mönttinen 2018

Tavallisen harrastehevosen omistajan maksettavaksi tulevat kustannukset voivat vuodessa olla reilusti yli 10 000 euroa¹². Ostajan löytymiselle myös markkinoinnissa annettulla sisällöllä on suuri painoarvo.

Suomessa suurin kysyntä on niin sanotuille allround-hevosille ja myös nuorten hevosten kysyntä on kasvanut. Allround-hevoset toimivat opetusmestareina harrastajille. Allround-hevosien ominaisuuksia ovat hyvä luonne, helppo käsiteltävyys, monipuolinen ratsastettavuus sekä hyvä tasapainoinen terveydentila. Suuri osa harrastajista on nykyään vanhempia henkilöitä ja yleensä nämä harrastajat kaipaavat turvallista ja helppoa harrastuskaveria. Allround-hevosten osalta kysyntä ylittää tarjonnan, jolloin joskus päädytään kaunistelemaan hevosen ominaisuuksia. Nuorta hevosta ostettaessa ajatuksena saattaa olla oman hevosen kouluttaminen alusta saakka itse. Tämän myötä ongelmat hevosten kanssa saattavat lisääntyä, sillä läheskään jokaisella nuoren hevosenostajalla ei ole taitoa kouluttaa hevosta kelvolliseksi ratsuksi¹³.

2.3 Hevoskaupan ongelmatilanteita

Ongelmia saattaa usein esiintyä tilanteessa, jossa harrastaja ostaa hevosen ammattilaiselta, joka on huolehtinut hevosesta ammattimaisesti niin ruokinnan, liikunnan kuin muunkin hoidon osalta. Näissä tilanteissa liikunnan määrä ja esimerkiksi ratsastuksen laatu voivat radikaalisti muuttua, mikä voi aiheuttaa huomattavia muutoksia hevosen käytöksessä tai terveydessä. Toisella henkilöllä hevonen voi toimia täydellisesti 20 vuotta, kun taas toisella samat ominaisuudet omaava hevonen saattaa oireilla ja aiheuttaa ongelmia jo viikkojen tai jopa päivien kuluessa.¹⁴

Hevoskauppias Mönttinen sanoi haastattelussaan, että hevonen tuntuu aina löytävän ihmisen heikoimmat kohdat ja hyödyntävän ne aina mahdollisuuden tullen. Mönttisen mukaan *hevonen testaa usein sille asetettuja rajoja ja sääntöjä* ja siten saattaa koetella helposti uuden omistajan taitoja. Voidaan siis sanoa, että esimerkiksi koeratsastus tilanteessa havaittujen ominaisuuksien ja luonteenpiirteiden lisäksi hevosella on taipumusta reagoida uusiin ihmisiin ja asioihin todella herkästi eri tavoin. Uuden omistajan riittävät taidot ovat

¹² Ratsuhevosen omistamisen kustannuksia, N.d.

¹³ Lehtola & Wegelius 2005, 24

¹⁴ Mönttinen 2018

ensiarvoisen tärkeitä, sillä hevonen saattaa helposti kehittää huonoja tapoja ja voi siten aiheuttaa myös vaaratilanteita osaamattomissa käsissä. Hevonen eroaa siis merkittävästi sellaisesta kulutushyödykkeestä, joka toimii aina samalla tavalla, nappia painamalla ja ohjekirjan säännöillä. On yleisesti pystyttävä ymmärtämään hevosta kokonaisuutena ja on pystyttävä toimimaan erilaisten hevosten kanssa¹⁵.

Hevoskaupan yksi suurimmista ongelmista onkin rehellisyyden ja *realismin puute*. Myös haastateltu asianajaja Antti Linna nosti haastattelussaan esille sen, että monesti ostajalla on epärealistiset suunnitelmat ja haaveet uuden hevosen tulevaisuudelle¹⁶. Ei haluta ymmärtää, kuinka laajaa kokemusta ja ymmärrystä hevosten kanssa toimiminen todella vaatii ja esitetään lähtökohtaisesti mieluummin lähes ammattilaista kuin harrastajaa. Monessa tapauksessa ostajan taidot ovat todellisuudessa selvästi puutteelliset, sillä monesti omia taitoja yliarvostetaan eikä niitä osata punnita realistisesti¹⁷. Hevosta hankittaessa on syytä pohtia sitä, että milloin on oikea aika hankkia oma hevonen ja minkälaiset taidot ovat riittävät. Hevosharrastus on taitolaji, jossa vaaditaan paljon ominaisuuksia, joita ei voi opetella ilman käytännön kokemusta. Jotta ihminen voi vaatia hevoselta, on hänen osattava itse ensin, jotta hän voi vaatia asioita oikealla tavalla¹⁸. Monessa tapauksessa syytetään myyjää virheestä, vaikka vika olisikin täysin omissa taidoissa ja siinä, miten hevonen uusiin olosuhteisiin reagoi.

Hevoskaupassa on siis myös riski siihen, että myyjä toimii tahallaan vilpillisesti ja antaa vääriä tai puutteellisia tietoja hevosesta. Tällainen petollinen toiminta voi olla pahimmillaan usean ammattilaistahon yhteistyötä. Toisaalta myyjänä saattaa esiintyä myös väärä henkilö, kuten hevosen vuokraaja. Nämä tapaukset ovat kuitenkin harvinaisia. Esimerkkinä vilpillisestä toiminnasta mainitsen Englannissa tapahtuneen petollisen toiminnan hevoskaupassa. Kaksi nuorta naista ja eläinlääkäri toimivat yhteistyössä siten, että he huumasivat hevosia esitys- ja koeratsastus tilanteisiin. Huumaamisella eli rauhoittavilla aineilla saatiin hevonen luonteeltaan huomattavasti rauhallisemmaksi. He markkinoivat hevosia nimenomaan helppoina, kiltteinä opetusmestareina, jonkalaisilla hevosilla on usein suurin kysyntä. Kun kauppaan liittyvä ostotarkastus toteutettiin saman eläinlääkärin toi-

¹⁵ Mönttinen 2018

¹⁶ Linna 2018

¹⁷ Lehtola & Wegelius 2005, 26

¹⁸ Mönttinen 2018

mesta, saatiin terveydentilaa samalla kaunisteltua. Hyvin nopeasti uudessa kodissa ostajille kuitenkin paljastui hevosen todellinen luonne ja terveydentila, mikä ei vastannut lainkaan kaupassa sovittua. He harjoittivat toimintaa noin viiden vuoden ajan, myyden ainakin seitsemäntoista hevosta epärehellisin paperein.¹⁹

Ostajien tai myyjien osaamattomuus, huolimattomuus tai epärehellisyys eivät kuitenkaan ole ainoa ongelma epäonnistuneessa hevoskaupassa. *Lainsäätäjien ja -tulkitsijoiden parissa tiedot hevoskaupan erityispiirteistä saattavat olla puutteelliset*²⁰. Tämä voi pahimmillaan tarkoittaa sitä, että asiantuntijoiden ohjeiden mukaan toiminut henkilö, joka luulee toimineensa oikein, saattaakin joutua vastuuseen siksi, että laintulkitsijoilla on puutteellista ymmärrystä elävästä eläimestä. Nykylainsäädännössä myyjän vastuut ovat suuret. Myyjän lisääntyneet vastuut ovat hevosmäärien kasvusta huolimatta vähentäneet ammattimaisten hevoskauppiaiden määrää alalla ja hankaloittaneet hevoskauppaa yleensä. Aikaisemmin kauppa piti perua viimeistään kolmen päivän kuluttua, mutta tänä päivänä myyjä saattaa joutua korvausvelvolliseksi vielä vuodenkin päästä²¹.

Hevosalan yritysten toiminta on useimmiten hyvin käytännönläheistä, laajaa ja monimuotoista. Yritykset suuntaavat toimintaansa hevosten parissa useampaan eri osa-alueeseen, kuten valmennustoimintaan, hevosten kasvatus- ja myyntitoimintaan sekä täysihoidohevostallin pitoon. Tästä syystä dokumentointi jää usein taka-alalle, eikä siihen käytetä tarvittavaa aikaa tai asiantuntemusta.

¹⁹ Viilo 2016

²⁰ Lehtola & Wegelius 2005, 80

²¹ Mönttinen 2018

3 LAINSÄÄDÄNTÖ HEVOSKAUPASSA

Tässä luvussa selvitetään hevoskauppaa koskevat lait, säännökset ja suositukset. Lisäksi määritetään, mitä hevoseen liittyviä erityispiirteitä on tarpeen huomioida ja miksi. Opin- näytetyön tarkastelun kohteena on elävän olennon, hevosen, kauppa.

Hevoskauppa kuuluu oikeudenalana sopimusoikeuteen, jonka keskeisimmät oikeussään- nöt sisältyvät kauppalakiin (27.3.1987/355, KL) ja kuluttajansuojalakiin (20.1.1978/38, KSL). Lait määrittävät eri osapuolten asemaa, vastuita ja velvoitteita hevoskaupassa. Lait ovat merkittävässä roolissa hevoskauppaa tehtäessä, mutta ne eivät kuitenkaan ole riittä- viä lähteitä yksin tähän opinnäytetyöhön, sillä kyse ei ole tavanomaisesta tavarasta. Rajat myyjän ja ostajan vastuiden ja velvollisuuksien osalta eivät käy selväksi pelkästään KL:stä tai KSL:stä. Tämän vuoksi tutkimuksessa tulee hyödynnettäväksi myös kuluttaja- riitalautakunnan päätökset sekä tavanomaisen käytetyn tavarahan kaupan ennakkotapauk- set.

MYYJÄ	Kuluttaja	Elinkeinonharjoittaja
OSTAJA		
Kuluttaja	<p>KL</p> <p>Sovellettava laki: Kauppalaki</p>	<p>KSL</p> <p>Sovellettava laki: Kuluttajansuojalaki</p>
Elinkeinon- harjoittaja	<p>KL</p> <p>Sovellettava laki: Kauppalaki</p>	<p>KL</p> <p>Sovellettava laki: Kauppalaki</p>

KUVIO 1. Sovellettavat lait.

Hevoskaupan erityispiirteet asettavat haasteita niin lainsäätäjille kuin myös tulkitsijoille. Tehdessään hevoskauppaa tavallinen ihminen joutuu juridisesti haastavaan asemaan he-

voskaupassa vaihdettavien isojen rahasummien takia. Jotta voidaan tarkastella, mitä vaatimuksia lainsäädäntö hevoskaupan osapuolille asettaa, pitää kuitenkin ensin määritellä se lainsäädäntökenttä, jossa liikutaan.

Kuten lainsäädäntö ohjaa, hevoskaupassa toimitaan lähtökohtaisesti vastavuoroisesti siten, että ostajan velvollisuutena on maksaa kauppahinta ja myyjän velvollisuutena on luovuttaa hevonen kauppahintaa vastaan ostajalle. Kummankin osapuolen tulee toimia myötävaikuttamalla kaupan syntyyn siten, että molempien osapuolien on mahdollista täyttää omat velvoitteensa. Kummankaan ei ole yksin velvollisuus suorittaa omaa osaansa.²² Kulutushyödyke on tavara, palvelu, etuus tai muu hyödyke, jota tarjotaan luonnollisille henkilöille tai joita tällaiset henkilöt hankkivat yksityistä kotitalouttaan varten²³. Kuluttaja on luonnollinen henkilö, joka hankkii kulutushyödykkeen muuhun tarkoitukseen kuin harjoittamaansa elinkeinotoimintaa varten²⁴. Elinkeinonharjoittaja on luonnollinen tai juridinen henkilö, joka tuloa tai muuta taloudellista hyötyä saadakseen ammattimaisesti pitää kaupan, myy tai muutoin tarjoaa kulutushyödykkeitä vastiketta vastaan hankittavaksi²⁵.

Kaupan kohteena oleva hevonen *rinnastetaan nykylainsäädännössä irtaimeen esineeseen*, kuten pesukoneeseen tai kahvinkeittimeen. Tämä on yleinen käytäntö oikeusjärjestelmissä ympäri maailman, ei Suomen lain erityispiirre. Tämä on kyseenalaista kaikessa eläinkaupassa, sillä eläin eroaa paljon normaaleista kulutushyödykkeistä²⁶. Eläintä ei voi sataprosenttisesti hallita, sillä se on elävä, jatkuvasti muuttuva ja tilanteeseen mukautuva luontokappale. Useimmiten myytävillä esineillä on takuu, ja tuote on helposti korjattavissa tai vaihdettavissa toiseen. Hevoseen kohdistuvassa kaupassa asia ei ole näin yksinkertainen. Asianajaja Linna nosti haastattelussaan esille ajatuksen siitä, kuinka hevosen valmistus eroaa teollisuuden alan tehtaan prosessista, jossa sekä valmistusta että laadunvalvontaa voidaan kontrolloida. Hevosen valmistus on tehtaan sijaan ”universumin tehtävä”, eikä siihen siten voida vaikuttaa.²⁷

²² Lehtola & Wegelius 2005, 81

²³ Karhu 2017, 78–79

²⁴ Karhu 2017, 78–79

²⁵ Karhu 2017, 78–79

²⁶ Lehtola & Wegelius 2005, 80

²⁷ Linna 2018

3.1 Kauppalaki

Kauppalaki (KL) sääntelee yleistä irtaimen kauppaa. Yleislakina KL on suunniteltu soveltuvaksi hyvin monenlaisen kaupan tarpeisiin ja palvelee niin kuluttajaa kuin elinkeinonharjoittajaakin. KL perustuu tarjous - vastaus mallille, jossa ostaja tekee myyjälle tarjouksen, jonka myyjä joko hyväksyy tai hylkää ja jonka jälkeen varsinainen kauppa tehdään. KL on pyritty luomaan niin, että sekä myyjän että ostajan perustellut oikeussuojan tarpeet tulevat huomioiduksi. Tämä näkyy erityisesti tilanteissa, joissa kaupassa on tapahtunut häiriö, jolloin joudutaan turvautumaan kaupan kohteen virhesääntelyyn.

Virhesääntelyn lähtökohtana on, että kaupan kohde –tässä tapauksessa hevonen– soveltuu kyseisen tavaran yleiseen sekä ostajan erityiseen käyttötarkoitukseen sikäli, kun myyjä sen tietää tai voidaan olettaa tietävän. Tavarana tulee myös ominaisuuksiltaan vastata myyjän antamia tietoja. Mikäli näistä ehdoista halutaan poiketa, tulee se tulla ilmi sopimuksesta tai muutoin, kuten vakiintuneen kauppataavan perusteella. Muutoin tavaran virheen arvioinnissa otetaan huomioon, miten tavara lajiltaan, määrältään, laadultaan sekä muilta ominaisuuksiltaan vastaa sitä, mitä myyjä ja ostaja ovat sopineet.²⁸

KL 4 luvun 17 §:ssä säädetään tavaran ominaisuuksista ja sopimuksenmukaisuudesta, eli siitä, että tavaran tulee vastata sitä, minkälaisena myyjä sen on fyysisesti esittänyt, mitä on sovittu tai mitä tavaran käytöltä voidaan olettaa yleensä tai minkälaiseen erityiseen käyttötarkoitukseen sitä oli tarkoitus käyttää. Tavarana markkinoinnissa ja ennen kauppaa annetuista tiedoista säädetään lain 18 §:ssä. Tavarana tulee vastata siitä annettuja tietoja. Näihin tietoihin lukeutuu myös muut kuin myyjän itse antamat tiedot. Mikäli myyjä ei ollut tietoinen tai hänen ei olisi pitänyt olla tietoinen näistä kolmannen osapuolen antamista tiedoista, ei tavaran katsota olevan virheellinen.

Kauppalain 19 §:ään kirjatulla ”sellaisenaan kuin se on” ehdolla, tarkoitetaan sitä, että ostaja on sitoutunut kauppaan tietäen tavaran olevan mahdollisesti virheellinen, ja että hän on tutustunut huolellisesti kaupan kohteeseen. Ehdosta huolimatta tavara on kuitenkin virheellinen, jos se ei ominaisuuksiltaan vastaa markkinointitietoja, myyjä on jättänyt kertomatta ostajalle tärkeitä tietoja, joita ostaja voi olettaa saavansa tietoonsa tai jos ta-

²⁸ Karhu 2017, 75

vara on olennaisesti huonommassa kunnossa kuin sen olisi voitu olettaa olevan. Viimeisimpänä mainitussa tapauksessa punnintaan oleellisesti vaikuttava seikka on lain mukaan kauppahinta.

Jos hevonen, joka sukunsa ja esimerkiksi kilpailu tuloksiensa perusteella voitaisiin olettaa myytävän 10 000 euron hintaan myydäänkin tuhannella eurolla, on ostajan ymmärrettävä, että hevonen ei ole todennäköisestikään ”priima”. Toisaalta kauppahinta itsessään ei ole vertailukelpoinen, jos ei oteta huomioon hevoskohtaisia eroja. Hevosen arvosta puhuttaessa on otettava huomioon niin rahallinen arvo, kuin myös arvo ostajalle tai myyjälle. Siksi käyttötarkoitus onkin hevoskaupan yksi keskeisimpiä huomioitavia seikkoja.²⁹ Haastattelussa Linna kertoi, että oleellisimpiin seikkoihin myyjän turvan kannalta lukeutuu se, että käyttötarkoitusta ei ostajalle luvata, vaan kauppakirjaan tulisi kirjata asia juuri päinvastoin³⁰. Hevonen on elävä eläin, joka saattaa loukata itsensä tarhassa juostessaan eikä välttämättä tämän johdosta enää koskaan pysty esimerkiksi hyppäämään esteitä. Jos kaupan yhteydessä on sovittu hevosen käyttötarkoituksesta estehevoseksi, silloinhan hevonen ei enää vastaa käyttötarkoitustaan. Näissä tilanteissa törmätään pulmaan, että onko kyse myyjän virheestä vai ostajan vastuulle menevästä tapaturmasta.

Jos kaupassa hinta on kohdallaan ja vastaa tavaran (tässä tapauksessa hevosen) kuntoa, ostaja ei voi vedota virheenä ominaisuuteen, joka hänen olisi pitänyt huomata normaalissa ennakkotarkastuksessa. Ostajan ennakkotarkastusvelvollisuudesta säädetään KL 20 §:ssä. Ostaja ei tämän mukaan voi vedota virheenä seikkaan, josta hänen voidaan olettaa tienneen ostopäätöstä tehdessään. Laissa ei ole määritelty ostajan selonottovelvollisuudesta tarkemmin, KL:ssa kuitenkin viitataan siihen, että vakiintunut kauppatapana voi asettaa tämän velvollisuuden käytäntöön. Hevoskaupassa vakiintuneena käytäntönä toimii eläinlääkärissä teetetty ostotarkastus. Ostajan velvollisuudeksi voidaan siis KL 20 §:n mukaan katsoa, että hän tarkastaa hevosen eläinlääkärissä. Tarkastus on usein melkoisen tarkka ja oleellisimpien seikkojen oletetaan tulevan ilmi tarkastuksessa. Mikäli ostaja laiminlyö tarkastuksen laadun tai jättää tämän kokonaan tekemättä ilman pätevää syytä, katsotaan se useimmiten ostajan velvollisuuksien laiminlyönniksi³¹. Ostajan tulee tutustua hevoseen ennalta. KL 20 § mukaisesti myyjä ei saa menetellä kunnianvastaisesti tai arvottomasti.

²⁹ Lehtola & Wegelius 2005, 101

³⁰ Linna 2018

³¹ Lehtola & Wegelius 2005, 106

Hevoskaupassa tällä hetkellä vakiintunut käytäntö on siis teettää eläinlääkärin tekemä myynti- tai ostotarkastus (näiden eroista myöhemmin). Jos tarkastusta ei ole tehty, voitaisiin olettaa, että ostaja on laiminlyönyt oman huolellisuusvelvoitensa. Toisaalta, jos myyjä on ammattimaisesti toimiva elinkeinoharjoittaja ja ostaja kokematon ensihevos ostaja, joudutaan pohtimaan, kuinka laajalle myyjän informaatiovelvollisuus ja vastuu tarpeellisten tarkastusten teettämisestä ulottuu. Ostajan tulee KL 31 §:n mukaan tarkastaa tavara mahdollisimman pian luovutuksen jälkeen. Mikäli tavara kuljetetaan luovutus paikkakunnalta eteenpäin, saa ostaja lykätä tarkastusta perille.

3.2 Kuluttajansuojalaki

Kuluttajansuojalaki (KSL) tulee sovellettavaksi hevoskaupassa, mikäli myyjä on elinkeinoharjoittaja, ostaja on kuluttaja ja hevonen ostetaan kulutushyödykkeeksi. Toisin sanoen sitä ei osteta elinkeinon harjoittamista varten, vaan yksityiseen käyttöön.³²

KSL on lähtökohtaisesti pakottavaa lainsäädäntöä, toisin kuin esimerkiksi KL, joka taas on tahdonvaltaista. KSL 5 luvun 2 §:ssä määritellään, että ostajan vahingoksi laista poikkeava ehto on mitätön. KSL keskeinen tavoite on heikomman suojeleminen, mutta myös vastavuoroisuuden ajatus saa painoarvoa KL:n tavoin. Vastavuoroisuus näkyy muun muassa reklamoinnissa, ja eritoten siinä, että ostajan on kohtuullisen ajan kuluessa tehtävä ilmoitus havaitsemastaan virheestä. KSL 5 luvun 16 §:ssä säädetään, että virheilmoituksen voi tehdä aina kahden kuukauden kuluessa siitä, kun virhe on havaittu. Tämän lisäksi pykälässä säädetään siitä, että virheestä voi ilmoittaa myös elinkeinoharjoittajalle, joka on toiminut myyjän lukuun ja joka vastaa tavaran ominaisuuksista.

Jotta ostaja voi vedota tuotteen virheeseen, edellytetään, että hän on sekä tutustunut huolellisesti ennen kaupantekoa kohteeseen, että ilmoittanut asianmukaisesti ja ajoissa virheestä myyjälle. Ostajalla on siis myös huolellisuus ja selonottovelvollisuus, mutta kuluttajakaupassa myyjällä kuitenkin on aina suurempi vastuu antaa ostajalle hänen tarvitsemansa tiedot.

³² Karhu 2017, 78–79

Vaikka KL:n tavoin KSL:ssa ei ole määrätty kovinkaan yksityiskohtaisesti ostajan tarkastusvelvollisuudesta, todetaan siinä kuitenkin ostajalla olevan velvollisuus tarkastaa tavara eli hevonen ennen kaupantekoa. Muun irtaimen esineen kauppaan erona hevosen tarkastamisvelvollisuuden syynä voidaan pitää sitä, että koska kyseessä on elävä olento, tulee sen ostamisen olla tarkkaan harkittua. Hevoskaupassa pidetään siten luontevana, että ostajan tulee tarkastaa hevonen omaan käyttöönsä soveltuvaksi.

Elinkeinoharjoittajana toimivan myyjän velvollisuus olennaisten tietojen antamisesta ostajalle korostuu. KL 17 §:n ja 18 §:n mukaan tavaran tulee vastata myyjän antamia tietoja. Tämän lisäksi oleelliseen rooliin tulee KSL:n säädökset. KSL 2 luvun 7 §:ssä säädetään, että markkinoinnissa tai asiakassuhteessa ei saa jättää antamatta sellaisia tietoja, jotka voivat tai joiden voidaan olettaa vaikuttavan ostopäätöksen tekemiseen. Annettujen tietojen tulee olla olosuhteisiin nähden selkeitä, ymmärrettäviä ja oikea-aikaisia.

Kuten KL:ssä, myös KSL:n mukaan sellaisena kuin se on -ehdolla myydyllä tavaralla katsotaan olevan virhe, mikäli se ei vastaa niitä tietoja, joita myyjä on tavarasta ennen kaupantekoa antanut. KSL 5 luvun 14 §:n mukaan kyseessä on virhe, mikäli myyjä on jättänyt antamatta oleellisia kaupantekoon vaikuttavia tietoja tai mikäli tavara on ollut huonommassa kunnossa kuin ostajalla on pitänyt sen hinnasta ja saaduista tiedoista päätellen olettaa.

3.3 Vaaranvastuun siirtyminen

Vaaranvastuun siirtymisen ajankohdalla on suuri merkitys hevoskaupassa. Vaaranvastuun siirtymisen ajankohta säätelee myyjän ja ostajan välistä riskinjakoa ja hevosen mahdollinen virheellisyys määräytyy tämän hetken mukaan. KSL 5 luvun 15 §:n mukaan myyjä on vastuussa virheestä, joka tavarassa katsotaan olleen vaaranvastuun siirtymisen hetkellä, vaikka virhe ilmenisikin vasta myöhemmin. Lain mukaan vastuu on pääasiallisesti myyjän, mikäli virhe ilmenee kuuden kuukauden kuluttua vaaranvastuun siirtymisen ajankohdasta, ellei toisin voida todentaa. Myös mikäli myyjän sopimusrikkomuksesta johtuen tavaran laatu huononee vaaranvastuun siirryttyä ostajalle, katsotaan tavarassa olleen virhe jo kaupantekohetkellä.

Vaaranvastuu siirtyy hevoskaupassa useimmiten sillä hetkellä, kun myyjä luovuttaa riimunarunpään ostajan käteen, tai vaihtoehtoisesti silloin kun ostajan lukuun saapunut kuljetusyritys lastaa hevosen autoon. Sekä KL 13 §:n että KSL 5 luvun 6 §:n mukaan myyjä on vastuussa tavarasta luovutusajankohtaan asti, myös siinä tapauksessa, että ostaja ei noudata tavaraa sovitusti eli mikäli tavaran luovutus viivästyy ostajan vuoksi ja myyjä on tehnyt luovutuksen eteen sen mitä häneltä voidaan olettaa. Mikäli tavara kuljetetaan kolmannen osapuolen toimesta, vaikuttaa vaaranvastuun siirtymisen ajankohtaan se, kumman lukuun kuljetus tapahtuu. Siinä tapauksessa, että kuljetus tapahtuu myyjän lukuun, on KL 7 §:n mukaan vastuu tavarasta myyjällä siihen saakka, kunnes ostaja saa sen hallintaansa. Mikäli kauppakirja on allekirjoitettu eikä siinä ole muusta sovittu, ja tavara kuljetetaan ostajan lukuun, on vaaranvastuu siitä lähtien ostajalla, kun tavara on otettu kuljetettavaksi. KL 15 § säädetään, että myyjällä on vastuu aina menetyksestä tai vahingosta, josta hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää kaupantekohetkellä ja joista hän ei ole ilmoittanut ostajalle. Tavarantoimituksesta sivullisen säilytykseen säädetään KL 74 §:ssä. Mikäli tavara luovutetaan sivullisen säilytykseen ja säilyttäjän valinnassa on noudatettu huolellisuutta, ei se sopijapuoli joka on jättänyt tavarantoimituksen säilytykseen ole enää vastuussa tavarasta sen jälkeen, kun säilyttäjä on sen vastaanottanut.

Monessa tapauksessa hevonen saattaa kuitenkin jäädä myyjän talliin, joko pysyvästi tai hetkellisesti asumaan, jolloin on erityisen tärkeää kaupanteon yhteydessä sopia huolellisesti vaaranvastuun siirtymisestä ostajalle.³³ KL 14 §:n mukaan vaaranvastuu ei siirry ostajalle, mikäli tästä ei ole kauppakirjalla tai jollakin selkeällä tavalla sovittu. Vaaranvastuun siirtymisestä on siten tärkeää sopia kaupanteon yhteydessä kirjallisesti esimerkiksi kauppakirjan avulla.

3.4 Virhe hevoskaupassa

Hevonen on elävä olento, mikä tarkoittaa sitä, että kahta samanlaista ei ole olemassakaan. Ostajan ja myyjän on oleellista ymmärtää, että täysin ehjää ja moitteetonta hevosta ei ole olemassakaan, eikä hevosta voi tarkastaa koskaan niin perusteellisesti kuin vaikka teollisesti valmistettua autoa. On siis tärkeää ymmärtää erottaa se käytännön tasolla muiden irtainten esineiden kaupasta.³⁴

³³ Lehtola & Wegelius 2005, 108–109

³⁴ Virtanen 2008

Virheen kokeminen ja sen havaitseminen perustuu useimmiten tunteeseen toisen ihmisen tai elinkeinonharjoittajan aiheuttaneesta vahingollisesta tai haitallisesta toiminnasta. Koska virheen kokeminen perustuu myös vahvasti tunteille, on se terminä mahdoton kovin yksiselitteisesti selventää.³⁵ Virhetyypit voidaan kuitenkin jaotella juridisesti kolmeen kategoriaan: tosiasiallisiin laatuvirheisiin, vallintavirheisiin sekä oikeudellisiin virheisiin. Useimmiten hevoskaupassa törmätään laatuvirheeseen.

Laatuvirheestä on kyse silloin kun ostettu kulutushyödyke ei vastaakaan myyjän siitä antamia tietoja, myös niiltä osin, kun voidaan olettaa sopimuksen mukaan myyjän tietoja antavan. Laatuvirheeksi voidaan määritellä fyysisiä ominaisuuksia, esimerkiksi hevosen rakenne, suorituskyky tai luonne. Fyysisten virheiden todentaminen on usein erittäin haastavaa, sillä jokin virhe voi olla oire toisesta. Mikäli on kyse elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisestä kaupasta, on tärkeää varmistaa, että ostaja ymmärtää tällaiset rakenteelliset fyysiseen suorittamiseen vaikuttavat tekijät riittävän hyvin.³⁶

KL ei määrittele vallintavirheelle erityissäännöksiä. Vallintavirheeksi katsotaan sellaiset virheet, jotka estävät hevosen käytön osapuolten välisessä sopimuksessa sovittuun käyttötarkoitukseen ja jotka johtuvat nimenomaan lainsäädännöstä tai viranomaisen päätöksestä. Tällaisia virheitä voivat olla esimerkiksi 1) kilpailukäytön estyminen puuttuvien rekisteripaperien johdosta 2) tamman siitoskäytön estyminen sen vuoksi, että se ei olekaan kantakirjattu tai 3) virallisilla ponimitoilla myyty poni ei olekaan säkäkorkeudeltaan ponin mitoissa ja tämän vuoksi ei voikaan osallistua ponien kilpailuluokkiin.³⁷

Oikeudellinen virhe tulee hevoskaupassa usein esille sellaisissa tapauksissa, jossa hevosen onkin myynyt joku muu kuin hevosen oikea omistaja, esimerkiksi vuokraaja. Oikeudellinen virhe on kyseessä myös silloin, jos ostaja ei tiedä kolmannen henkilön mahdollisesta oikeudesta hevoseen ja tämä synnyttää ostajalle rajoituksia hevosen omistajuuteen.³⁸

³⁵ Lehtola & Wegelius 2005, 85

³⁶ Lehtola & Wegelius 2005, 86

³⁷ Lehtola & Wegelius 2005, 86

³⁸ Lehtola & Wegelius 2005, 86

Hevosen virhettä voidaan tarkastella vastaavuusteorian avulla. Vastaavuusteorian mukaan hevosessa on virhe, mikäli myyjä luovuttaa kaupan yhteydessä ostajalle hevosen, joka ei vastaakaan laadultaan sitä, mitä ostaja on sopimuksen perusteella oikeutettu vaatimaan. Vastaavuusteoriassa verrataan myyjän todella tekemää suoritusta siihen, mitä sopimuksen mukaan häneltä olisi pitänyt velvoittaa. Hevosen kohdalla vastaavuusteorian arvioinnissa voi usein tulla hankaluuksia siinä, milloin virhe on tapahtunut ja milloin ei. Teorian arvioimiseksi tarvitaan näyttöä. Hevoskaupassa erityispiirteiden vuoksi huomioidaan se, että täysin virheetöntä hevosta ei ole olemassakaan, joten joitain kokonaisuuksien kannalta merkitykseltään pieniä virheitä tulee ostajan sietää.³⁹

Ostaja ei voi vedota virheeseen, josta hänen voidaan olettaa tietneen kauppaa tehdessään. Mikäli ostaja tiesi virheestä kauppasopimusta tehdessään, katsotaan hänen hyväksyneen virheet ja esine (tässä tapauksessa hevonen) sellaisenaan. Ostajalla tulee olla käsitys virheen laadusta ja virheen merkityksestä käyttöön, myyjän virhevastuu ei välttämättä väisty ainoastaan sillä, että virheen olemassaolo on esitetty, mikäli virheen vaikutus on suurempi kuin ostaja on voinut ymmärtää.⁴⁰ Hevoskaupassa virhettä arvioitaessa nojaututaan osapuolten väliseen sopimukseen ja siihen minkälaiseen käyttötarkoitukseen hevonen on hankittu. Käyttötarkoituksen määrittämisen osalta on usein puutteita sopimuksessa, joten joudutaan usein nojautumaan lain määräyksiin. Suullinen keskustelu asiasta kaupanteon yhteydessä ei riitä. Kun käyttötarkoitusta ei ole ennalta sopimuksessa määritetty, sovelletaan KL 17 §:n sekä KSL 5 luvun 12 §:n säännöksiä ja määritellään hevosen yleinen käyttötarkoitus sekä ostajakohtainen erityinen käyttötarkoitus.⁴¹

Hevosen yleinen käyttötarkoitus määritellään sen mukaan, mitä voidaan sellaisen hevosen yleiseltä käytöltä olettaa. Tarkoitus on määritellä se, millaiseen käyttötarkoitukseen hevosen ominaisuudet sopivat ja millaisen käytön ne mahdollisesti estävät. Ominaisuuksien määrittäminen on vaikeaa, koska ratsastajan ja käsittelijän taidoilla on suuri vaikutus. Lähtökohtaisesti tarkastellaan kolmea asiaa 1) millainen on hevosen ratsastettavuus koulutuksen, luonteen ja kapasiteetin puolesta, 2) millainen on hevosen terveydentila eli millaiseen ratsastuskäyttöön se soveltuu ja 3) mikä on hevosen hinta eli minkä tasoiseksi hevonen voidaan hinnan perusteella olettaa.⁴²

³⁹ Lehtola & Wegelius 2005, 88–89

⁴⁰ Lehtola & Wegelius 2005, 105–106

⁴¹ Lehtola & Wegelius 2005, 93

⁴² Lehtola & Wegelius 2005, 95

Hevoskaupassa on tärkeä määritellä myös ostajan erityinen käyttötarkoitus. KL 17 §:n mukaan tavaran (tässä tapauksessa hevosen) tulee soveltua siihen erityiseen käyttötarkoitukseen, johon tätä on ollut tarkoitus käyttää ja myyjän pitänyt tietää ostajan tarkoittavan. Tarvitaan siis myös myyjän tietoisuus, siitä mitä ostaja oli käyttötarkoituksellaan oletta-
nut. Useimmiten nämä asiat käydään läpi suullisesti. Lain nojalla tarkastellaan siis sitä, että mikä oli myyjän tietoisuus ostajan tarkoituksesta. Mikäli ostajana on alan ammatti-
lainen eli esimerkiksi elinkeinonharjoittaja, voidaan hänelle siirtää vastuuta käyttötarkoi-
tukseen soveltuvuuden tarkastelussa ja toisin päin. Pääsääntönä kuluttajakaupassa onkin, että mikäli myyjä on elinkeinonharjoittaja, on vastuu hänen.⁴³

Virheellisyyttä arvioitaessa tulee arvioida, millainen tavara on ollut vaaranvastuun siirty-
essä ostajalle, mutta myös siinä tapauksessa myöhemmin, mikäli tavaralle (tässä tapauk-
sessa hevoselle) on annettu takuu tai sen käyttökelpoisuudesta on sovittu erityistä.⁴⁴ Vir-
hevastuun määrittämisessä on lain mukaan suuri merkitys sillä, että ostaja tekee ilmoi-
tuksen eli reklamaation kohtuullisessa ajassa siitä, kun virhe on havaittu tai se olisi pitänyt
havaita. Hevoskaupassa ostaja ottaa myyjään yleensä yhteyttä kertoakseen havaitsemas-
taan virheestä, tässä kohtaa myyjä saa jo mahdollisuuden oikaista tai rajoittaa virheestä
koituvaa lisävahinkoa. Jo ensimmäinen epävirallisesti annettu ilmoitus ongelmasta tai sai-
raudesta katsotaan yleensä reklamaation tekemiseksi.⁴⁵

Kun ostaja vastaanottaa tavaran, tulee hänen tarkastaa se hyvän tavan ja olosuhteiden
sallimien mahdollisuuksien mukaisesti. Ostajalla on KL 31 §:n mukaan jälkitarkastus vel-
vollisuus, joka vaikuttaa siihen minkälaisista virheistä ja millaisessa ajassa niistä olisi
pitänyt ilmoittaa. Hevoskaupassa osaamattomuus vaikuttaa jälkitarkastusvelvollisuuteen,
sillä ei voida olettaa, että ostajan olisi pitänyt havaita kaikkia virheitä itse tai kovinkaan
nopeasti yhdistää jotakin ilmaantuvaa oiretta virheeksi. Kohtuullisen ajan punnitsemiseen
vaikuttaa virheen laatu. Reklamaatiota koskevaa sääntelyn painoarvoa laskee se, mikäli
myyjä on menetellyt törkeän huolimattomasti, tai kunnianvastaisesti.⁴⁶

⁴³ Lehtola & Wegelius 2005, 95–98

⁴⁴ KL 21 §

⁴⁵ Lehtola & Wegelius 2005, 113–116

⁴⁶ Lehtola & Wegelius 2005, 113–116

Mikäli hevosessa ilmenee virhe, josta myyjä on vastuussa, voi tulla kyseeseen 1) hevosen vaihtaminen toiseen, 2) hinnanalennus eli osittaisen kauppahinnan palautus tai 3) koko kaupan purkaminen. Virheen korjaaminen, joka on yleensä ensisijainen tapa korjata irtaimessa esineessä esiintyvä virhe, ei hevoskaupassa sen luonteen vuoksi yleensä sovellu ratkaisukeinoksi. KL 30 §:n mukaan ostaja voi myös vaatia myyjältä vahingonkorvausta, kaupasta aiheutuneesta taloudellisesta menetyksestä. Joissakin tapauksissa jaloissa esiintyvä virhe voidaan korjata, esimerkiksi paremman kengityksen avulla⁴⁷. Suurin osa hevoskaupan riidoista sovitaan sovitteluvaiheessa lakimiesten avulla. Koska työn tarkoitus on käsitellä kauppaan liittyvien riitojen ennaltaehkäisyä, en käsittele tässä työssä tarkemmin prosesseja riitatilanteiden ratkaisemiseksi.

3.5 Kuluttajariitalautakunta

Kuluttajariitalautakunnan toimintaa säätelee laki kuluttajariitalautakunnasta (12.1.2007/8). Kuluttajariitalautakunta on puolueeton ja riippumaton asiantuntijaelin, jonka jäsenet edustavat tasapuolisesti kuluttajia ja elinkeinonharjoittajia. Kuluttajariitalautakunta voi ratkaista ainoastaan sellaisia kulutushyödykkeitä koskevia riitoja, joissa ostajana on kuluttaja ja myyjänä elinkeinonharjoittaja, siten sovellettavaksi tulee pääsääntöisesti kuluttajansuojalaki.⁴⁸

Kuluttajariitalautakunnan päätökset eivät ole velvoittavia⁴⁹. Päätökset ovat suosituksia, mutta niiden oikeudellinen painoarvo on kohtalaisen merkittävä. Pääsääntöisesti elinkeinonharjoittajat noudattavat annettuja suosituksia, arviolta 80 prosenttisesti. Riidan jatkuessa käräjäoikeuden käsittelyyn, on suosituksilla yleensä huomattava vaikutus lopullisen tuomion antamisessa.

Kuluttajalle käsittely on maksutonta, sillä toiminta kustannetaan valtion tulo- ja menoarviosta ja ainoastaan selvityskulut, kuten puhelinsoitot ja asiakirjakulut, jäävät omalle vastuulle. Käsittelyn aika voi vaihdella kuukaudesta jopa neljääntoista kuukauteen, riippuen asiasta.⁵⁰ Oikeudenkäsittely on yleisesti ottaen huomattavasti kalliimpaa ja käsittelyajat ovat pitkiä.

⁴⁷ Lehtola & Wegelius 2005, 120

⁴⁸ Kuluttajariitalautakunta 2018

⁴⁹ Laki kuluttajariitalautakunnasta 8/2007 3 luku 20§

⁵⁰ Kuluttajariitalautakunta 2018

Kuluttajaneuvonta sekä kuluttaja-asiamies ovat kilpailu- ja kuluttajaviraston alaisuudessa toimivia kuluttajaviranomaisia. Kuluttajaneuvonta antaa tietoja kuluttajan oikeuksista ja auttaa sekä kuluttajia että elinkeinonharjoittajia riitatilanteiden ratkaisemisessa. Lisäksi näiden viranomaisten tehtävänä on osallistua yrityksiin toiminnan laadun valvontaan ja seurantaan sekä avustaa tarvittaessa muiden kuluttajaviranomaisten toiminnassa. Kuluttajaneuvonnasta saa myös apua kuluttajariitalautakunnan asioissa.⁵¹ Koska kuluttajariitalautakunnan tutkinnan edellytyksenä on, että tapaukseen sovelletaan KSL:a, se joutuu usein punnitsemaan, onko kyseessä elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välinen kulutus-hyödykkeen kauppa. Tähän asiaan kuluttajariitalautakunta on antanut ristiriitaisia ratkaisuja. *Tapauksessa KRIL 1733/36/2015 oli kyse siitä, oliko ravikäyttöön hankittu hevonen ostajalla harrastus- vai elinkeinonharjoittamistoimintaan hankittu. Hevonen oli kaupan jälkeen ilmoitettu osallistumaan tai osallistunut kuuteen kilpailuun. Päätöksessään KRIL 1733/36/2015 kuluttajariitalautakunta ei ottanut asiaa käsiteltäväkseen, sillä se katsoi, ettei kyseessä ollut kulutushyödykesopimus. Ratkaisussa 2114/36/2009 oli kyse hevosesta, joka kuluttajariitalautakunnan mukaan oli hankittu raviharrastuskäyttöön. Ostaja oli saanut tuloja hevosen ravikilpailumenestyksestä yhteensä 226 euroa. Molemmissa tapauksissa tosiseikat olivat hyvin samankaltaiset, mutta vain toisessa oli päätöksen mukaan kyse kulutushyödykkeen kaupasta.*⁵²

3.6 Eläimet lainsäädännössä

Eläinten kaupassa sovelletaan kauppalakia, kuluttajansuojalakia sekä osin myös eläinsuojelulakia. Näistä vain eläinsuojelulaki näkee eläimen elävänä ja huomioi sen vaatimat erityispiirteet.

Eduskunnan puhemiehelle esitetyissä kirjallisissa kysymyksissä vuosilta 2001, 2008 ja 2009 tulee ilmi, että eläinkaupassa elävän eläimen rinnastaminen esineeseen on ongelmallista ja että alan toimijat kaipaisivat KL:iin erillisiä pykälä koskien elävän eläimen kauppaa. Lainsäädännöllisestä näkökulmasta tämä on kuitenkin haastavaa, sillä olisi

⁵¹ Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2018

⁵² Hevoskaupan erityispiirteet irtaimen kaupassa 2016

mahdotonta kirjoittaa laki, jossa otettaisiin huomioon jokaisen eläinlajin ja rodun erityispiirteet.⁵³ Kysymyksissä tuli myös ilmi huoli ostajan riittämättömistä tiedoista ja taidoista koskien eläimestä huolehtimista sekä sen mahdollisista vioista, jotka muodostavat etenkin taloudellisen riskin. Hevosista puhuttaessa tämä taloudellinen riski on suhteessa suuri, sillä ison eläimen ylläpito on kallista. Vastauksissa tähän ongelmaan rinnastettiin eläinmonimutkaiseen tietotekniseen laitteeseen, jonka ostaja ei ymmärrä täysin laitteen toimintaa.⁵⁴ Eläinkaupassa pitäisi keventää myyjän vastuuta ja korostaa enemmän ostajan vastuullista toimintaa. Kysymyksessä nykyistä KLS:ia pidetään epäoikeudenmukaisena, mutta vastauksessa ei oteta kantaa eläinten erityispiirteisiin suhteessa perinteiseen, elotomaan, tavaraan. Eläinkaupan kohdalla lainsäätäjien, -tulkitsijoiden sekä käytännön toimijoiden välille tarvittaisiin selkeämpää yhteistyötä ja pelisääntöjä. Kysymyksiä vastauksien perusteella vastuu eläinkaupan sopimuksista siirretään harrastusseuroille ja yhdistyksille.⁵⁵

3.7 Ennakkopäätös KKO:2009:61

Tapauksessa on kyse hevoskaupasta, jossa kauppatavarassa eli hevosessa on havaittu virhe. Erimielisyyttä tapauksessa aiheuttaa virheestä ilmoittamisen ajankohta, ja se, oliko ostaja jo menettänyt oikeutensa kaupan purkamiseen. Tapauksessa oli ostettu hevonen, jolla oli neljä kuukautta kaupan jälkeen todettu nivelrikko. Tällöin sekä ostaja että myyjä olivat saaneet tiedon eläinlääkäriltä. Hevonen oli jouduttu lopettamaan neljä ja puoli kuukautta nivelrikon havaitsemisen jälkeen ja siitä kahden kuukauden kuluttua ostaja oli tehnyt vaatimuksensa kaupan purkamisesta. Käräjäoikeus oli vahvistanut kaupan purkamisen, sillä se katsoi ostajien ilmoittaneen virheestä oikein, hovioikeus taas kumosi käräjäoikeuden tuomion katsoen, että ostajat eivät olleet tehneet virheestä ilmoitusta kohtuullisessa ajassa. Korkein oikeus vahvisti käräjäoikeuden tuomion kaupan purkamisesta.

Kyseisessä KKO:n tapauksessa suurin erimielisyyden aihe oli virheestä ilmoittaminen, sekä se, oliko ilmoitus tehty ajoissa. KKO otti myös kantaa siihen, mikä katsottiin virheestä ilmoittamiseksi. Samalla KKO vahvisti, että koska kuluttajansuojalaki koskee kaikenlaista kulutustavaran kauppaa, ei ehdotonta määräaikaa virheen ilmoittamiselle voitu

⁵³ Kirjallinen kysymys 475/2008 vp

⁵⁴ Kirjallinen kysymys 1055/2001 vp

⁵⁵ Kirjallinen kysymys 781/2009 vp

asettaa. Tämä asettaa hevosen myyjän riskialttiiseen asemaan, sillä hän ei voi olla varma, ilmoittaako ostaja kahden vuoden kuluttua hevosen virheestä, ja katsotaanko tämä aika ”kohtuulliseksi”.

Tapaus koskee myös hevosen käyttötarkoitusta. Ilmeisesti hevosen myyjä oli ollut tietoinen, mihin käyttötarkoitukseen hevosen myi, tässä tapauksessa perheen ratsastusharrastukseen. Tapauksen selostuksesta käy kuitenkin ilmi, että olisi ollut mahdollista harkita hevosen käyttöä varsottamiseen. Tällöin hevonen olisi ollut ”toimiva”, vaikkakin eri tarkoituksessa kuin johon se oli alun perin hankittu.

Tapauksessa epäselvyyttä aiheutti epävarmuus hevosessa havaitun virheen eli nivelrikon esittämisestä asianosaisille. Oikeusasteet pohtivat sitä, oliko eläinlääkärin ilmoitus tulkittava ilmoitukseksi virheestä. Sekä KL:n että KSL:n hieman vaikeasti tulkittavat säädökset virheen ilmoittamisesta sekä KSL:n säädös, jonka mukaan virheestä ilmoittaessa ei ole esitettävä vaatimuksia virheen johdosta, aiheuttavat tulkintavaikkeuksia.⁵⁶

⁵⁶ KKO:2009:61

4 VASTUIDEN JAKAUTUMINEN

Tässä luvussa käsitellään vastuiden jakautumista sekä ulkopuolisten tahojen vaikutusta ja roolia hevoskaupassa.

4.1 Myyjän velvollisuudet ja vastuu

Myyjän velvollisuus on myötävaikuttaa kaupan syntyyn siten, että hän kauppahintaa vastaan luovuttaa hevosensa ostajalle. Hevosensa tulee vastata myyjän ostajalle antamia tietoja sen ominaisuuksista sekä käytöstä (tietovastaavuuden vaatimus). Markkinointimielessä annettujen tietojen lisäksi myyjä voi joutua vastuuseen muistakin tiedoista, joita on annettu ennen kaupantekoa. Tällaisiksi tiedoiksi määritellään sellaiset tiedot, jotka ovat selkeästi yksilöitävissä kyseiseen kaupan kohteena olevaan hevoseen. Näitä tietoja on voinut antaa myyjän lisäksi joku muu henkilö, joka kuitenkin toimii myyjän lukuun. Muun tahon antamista tiedoista, joissa myyjän vilpittömä mieli voidaan perustella, ei myyjä ole vastuussa.⁵⁷ Myyjä vastaa kaikista tiedoista, joita hän ostajaosapuolelle antaa, myös niistä, jotka osoittautuisivat myöhemmin virheellisiksi. Myyjän on osattava erottaa tosiseikat mahdollisista epäilyistä tai oletamuksista. Mikäli myyjä antaa tällaisia oletamukselle perustuvia tietoja, on hänen selkeästi ilmaistava, että tämä perustuu oletamukseen ja tieto on epävarmaa.⁵⁸ Markkinoinnissa käytettävien mainoslauseiden sekä julkisesti lausuttujen tietojen osalta myyjän kannattaa olla tarkka ja varovainen, sillä myös näitä voidaan pitää tietojen antamisena ostajalle.

Myyjä on vastuussa myös piilevästä virheestä. Piilevä virhe tarkoittaa virhettä, josta myyjä ei ollut tietoinen, mutta joka voidaan todistaa olleen hevosella vaaranvastuun siirtymisen hetkellä, vaikka se ilmeni vasta myöhemmin uudella omistajalla. Tällaisessa tapauksessa ostajan tulee pystyä näyttämään virheen olleen hevosessa jo ostajan saadessaan hevosensa hallintaansa. Virheen syntymishetkeä on haastavaa paikantaa, sillä kokeneenkin eläinlääkärin on vaikea sanoa, milloin alun perin vamma tai vaiva on saanut al-

⁵⁷ Lehtola & Wegelius 2005, 98–99

⁵⁸ Lehtola & Wegelius 2005, 99

kunsa. Tällaisessa tilanteessa painoarvoa saa kaupanteosta kulunut aika, sillä mitä kauemmin aikaa kuluu, sitä vaikeampi virheen synnyn ajankohtaa on todentaa.⁵⁹ Myyjän oikeusturvan kannalta on syytä esittää hevosen tiedot, kuten eläinlääkärin lausunnot, mahdollisimman selkeästi kirjallisena ja dokumentoituna. Asianajaja Linna kehotti haastattelussaan myyjää esittämään dokumentit ostajalle ja vastaanottamaan ostajan allekirjoitukset kaikkiin dokumentteihin, jotka sellaisenaan toimivat kauppakirjan liitteinä.⁶⁰

Myyjän kannattaa tutustua ostajaan mahdollisimman huolellisesti. On hyvä selvittää ostajan taitotasoa esimerkiksi sen avulla, että hän selvittää onko ostaja mahdollisesti ensihevosen ostaja. Hevoskaupassa ammattimaisuudella ja taitotasolla eri osapuolten osalta on merkitystä riitatilanteita selvittäessä. Myyjä voi halutessaan vuokrata hevosta omalla tallillaan ennen kaupan tekoa ja siten ottaa selvää ostajan ja hevosen soveltuvuudesta toisilleen.

Myyjällä voi olla mahdollisuus vahingonkorvaukseen sellaisessa tilanteessa, jossa ostaja ei täytä häneltä oletettuja velvollisuuksia, kuten hevosen noutoa tai kaupanperuuntumista. Kaupan perumisen seurauksista on mahdollista sopia tarjousvaiheessa kirjallisesti esimerkiksi määrittelemällä kaupan peruuntumisesta aiheutuvat toimenpiteet tai hallinnan siirtymisen viivästyttämisestä aiheutuneet kustannukset.⁶¹

Myyjällä, joka on elinkeinonharjoittaja, on useammin kannettavanaan suurempi riski, sillä hänen tulot perustuvat usein hevoskauppaan tai muuhun hevosista peräisin olevaan tuloon. Yksityinen myyjä tai ostaja voi varautua taloudellisiin riskeihin monesti muualta ansaitsemillaan tuloilla.⁶²

Myyjällä on tietojen oikeellisuuden vastuun lisäksi erityinen tietojenantovelvollisuus, eli velvollisuus kertoa kaikista merkityksellisistä asioista ostajaosapuolelle. Myyjän virhevastuu voi konkretisoitua, mikäli myyjä jättää oleellisesti ostopäätökseen vaikuttavia tietoja kertomatta ostajalle. Tällaiset tiedot ovat sellaisia, joista ostaja voi olettaa saavansa

⁵⁹ Virtanen 2008

⁶⁰ Linna 2018

⁶¹ Lehtola & Wegelius 2005, 118–119

⁶² Kivipelto 2016

tiedon yleensä vastaavassa tilanteessa, eikä kata tietoja, joita oletetaan ostajan kaupan-kohteesta ennalta ymmärtävän.⁶³ KSL:ssa näitä nimitetään hoito- ja käyttöohjeiksi. Hevoskaupassa nämä tiedot liittyvät yleensä hevoskohtaisiin erityistarpeisiin, kuten lääkin-tään, ruokintaan, ulkoiluun tai liikunnan määrään sekä varusteisiin. Hevoskaupassa täy-tyy voida olettaa siihen, että ostajalla on hevosen perustarpeista ja ominaisuuksista tarvit-tavat tiedot ennalta, eikä näitä siten tarvitse sisällyttää käyttöohjeeseen.⁶⁴ Hevosten kanssa käyttöohje ei määritelmänä oikein sovellu käytettäväksi, sillä hevosta ei voida oh-jeistaa käytettäväksi tiettyjä nappeja painamalla. Voidaan kokemuksen ja historian perus-teella olettaa, että tietyt toimintatavat vaikuttavat hevoseen tietyllä tavalla ja siten ohjeis-taa nämä tiedossa olevat asiat myös tulevalle ostajalle.

Koe-aika voidaan katsoa palvelevan ostajaa, hänen saadessaan tutustua hevoseen ennen kaupantekoa. Myyjän kannalta tämä on riskialtista, sillä koeajan aikana hevonen on yhä täysin myyjän vastuulla. Myyjä on vastuussa esimerkiksi siitä, mikäli hevonen loukkaan-tuu. Ennen koeajan alkua tulisi selvittää hevosen terveys yhtä perusteellisesti kuin osto-tarkastuksessa yleensä. Näin voidaan tietää, millaisessa kunnossa myyjä on ostajalle he-vosen luovuttanut. Sen sijaan, että myyjä luovuttaisi hevosen koe-ajalle, olisi suositelta-vampaa sopia useammasta koeratsastuksesta tai esimerkiksi sovittuun kilpailuun osallis-tumisesta.⁶⁵

4.2 Ostajan velvollisuudet ja vastuu

Hevoskaupassa käytetään usein varaumana sellaisena kuin se on -ehtoa, joten osaltaan tämän vuoksi voidaan olettaa, että ostaja voi menettää oikeutensa vedota sellaisiin seik-koihin, jotka hänen olisi voinut olettaa tarkastellessaan kaupan kohteena olevaa hevosta. Yleisesti voidaan katsoa, että moni vamma tai terveydellisen seikan merkitys tulevalle käytölle on arvioitavissa ainoastaan eläinlääketieteen asiantuntijan avulla. Ostotarkastuk-sen merkitys on ostajan velvollisuutena merkittävä.⁶⁶

⁶³ Lehtola & Wegelius 2005, 101

⁶⁴ Lehtola & Wegelius 2005, 102

⁶⁵ Lehtola & Wegelius 2005, 69

⁶⁶ Lehtola & Wegelius 2005, 105

Eläinlääkäriissä teetettävän tarkastuksen lisäksi hevoskaupan tavalliseen toimintakulttuuriin ostajan roolissa kuuluu hevosen arvioiminen ja tarkastaminen tallissa ja maasta käsin sekä sen kokeileminen ratsain. Ostajan tulisi siis arvioida hevonen riittävän tarkasti siten, että hänellä on riittävä tieto hevosesta ennen ostopäätöksen tekoa. Koeratsastuksia ja tilaisuuksia, joissa hevoseen voidaan tutustua tulisi olla niin monta kuin ostaja tai myyjä kokee tarpeelliseksi. Arvioimiseen, koeratsastukseen ja huolelliseen tutustumiseen tulee aina varata riittävästi aikaa, eikä tässä vaiheessa tule kiirehtiä.

Hevosen arvioiminen on eräänlainen taitolaji, se vaatii kokemusta, ymmärrystä hevosista sekä lahjakkuutta. Toisella on silmää nähdä hevosesta hyvät ja huonot puolet herkemmin kuin toisilla. Usein tällainen lahjakkuus ja varmuus hevosen arviointiin kehittyy kokemusten avulla vuosien saatossa.⁶⁷ Koeratsastustilaisuuteen on hyvä ottaa ammattilainen mukaan, esimerkiksi oma valmentaja. Apua valmentajasta voi itse koeratsastusvaiheen lisäksi olla esimerkiksi videon kuvaamisessa tai tarpeellisten kysymysten esittämisessä.⁶⁸ Mitä kokemattomampi ostaja on, sitä epätodennäköisemmin hän havaitsee virheet ilman asiantuntijan apua. Kokemattoman ostajan velvollisuutena voitaisiin katsoa siis olevan myös muiden asiantuntijoiden kuin eläinlääkäriin hyödyntäminen tarkastusvaiheessa. Kuluttajariitalautakunta korostaa ostajan tarkastusvelvollisuuden merkitystä yleisesti käytetyn irtaimen esineen kaupassa.⁶⁹

Ostajan on hyvä tutustua hevoseen liittyviin tietokantoihin, dokumentteihin ja esimerkiksi aiempiin eläinlääkäriin lausuntoihin niin tarkkaavaisesti kuin mahdollista. Ostaja voi tarkastaa hevosen omistajatiedot Heppa-järjestelmästä. Ostaja voi lisäksi myyjän luvalla saada tiedot myös suoraan hevosta hoitaneilta eläinlääkäreiltä. Mahdolliset kilpailutulokset voidaan tarkistaa KIPA-järjestelmästä, josta löytyy kotimaan kilpailujen tulokset. Eläinten pitäjän ja eläinvälittäjän huolellisuus- ja selonottovelvollisuudesta säädetään laissa eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010). Lain 14 §:n mukaan voidaan katsoa, että ostajalla sekä myyjällä on velvollisuus varmistua siitä, että hevosella on asianmukainen tunnistusasiakirja ja että sen rekisteritiedot ovat asianmukaisesti ajan tasalla. Eläintä ei saa vastaanottaa pitopaikkaan tai kuljetettavaksi, mikäli sen eläinrekisterin ilmoitukset ovat joko osittain tai kokonaan laiminlyöty.

⁶⁷ Lehtola & Wegelius 2005, 41–42, 51

⁶⁸ Lehtola & Wegelius 2005, 50, 68

⁶⁹ Lehtola & Wegelius 2005, 105–106

4.3 Myyntitarkastus vs. ostotarkastus

Eläinlääkärin tarkastus hevoskaupan toteutumisen ja sujuvuuden kannalta on merkittävä. Eläinlääkärin tarkastuksessa hevososen terveydellinen tila tarkastetaan useimmiten vakiintuneen käytännön mukaisesti. Vakiintuneeseen tarkastukseen kuuluu yleensä taivutuskoe sekä röntgentutkimus. Hevososen hampaat ja peruselintoiminnot tarkastetaan ja hevososen rakenne ja yleisilme, kuten lihavuus- ja lihaskunto tarkastetaan silmämääräisesti.

Myyjä voi suorittaa eläinlääkärin tarkastuksen jo ennen hevososen myynti-ilmoituksen julkaisemista, jotta hän tietää itsekkin minkälainen terveydentila myytävällä hevosella on. Tätä kutsutaan myyntitarkastukseksi, jossa ostaja on harvemmin paikalla. Usein ostaja hyväksyy tarkastuksen, mikäli se on teetetty lyhyen ajan sisällä. Ostaja voi tästä huolimatta vaatia vielä tarkastuksen, jossa hän saa olla läsnä tai joka on esimerkiksi itse luotettavaksi todetun eläinlääkärin tekemä. Ostajan turvan kannalta saattaa olla merkityksellistä teettää tarkastus, jossa on itse paikalla. Näin ollen on myös mahdollista esittää mahdollisia lisäkysymyksiä suoraan eläinlääkäriltä. Tarkastuksesta on aina sovittava hyvässä yhteisymmärryksessä ja eläinlääkärin tulisi olla molempien osapuolien hyväksymä, hevosiin erikoistunut eläinlääkäri. Eläinlääkärin valinta voi olla merkityksellinen, hevonen voidaan saada näyttämään joko terveemmältä tai sairaammalta kuin se todellisuudessa on. Tarkastuksen lopputulokseen voi vaikuttaa esimerkiksi eläinlääkärin taidot ja kokemus tai esimerkiksi erilaiset fyysiset otteet taivutuskokeessa. Taivutuskokeessa tarkastetaan hevososen jalan eri osien reagointia ääriasentoon ja sen jälkeiseen liikkumiseen. Reaktiot määritellään numeroin ja taivutuskokeeseen reagoinut hevonen tai niiltä osin useimmiten tarkastetaan myös röntgentutkimuksella.⁷⁰

Eläinlääkäriltä voi saada yleisen lausunnon hevososen tulevaan käyttöön liittyen. Eläinlääkärit eivät kovin mielellään tällaisia yleispäteviä lausuntoja anna, sillä se luo heille lisää vastuuta.⁷¹ Tämän arvioinnin laatuun vaikuttaa myös se, kuinka paljon kyseisellä eläinlääkärillä on kokemusta käytännössä vastaavassa käytössä olevista hevosista. Usein päädytäänkin siihen, että ominaisuudet vikoineen tai löydöksineen kirjataan tarkoin ylös ja niiden mahdollisia vaikutuksia selvennetään myyjälle ja ostajalle tarkastuksen yhteydessä. Kaikkea ei useastikaan tule kirjataksi kirjalliseen lausuntoon, joten myös tästä

⁷⁰ Lehtola & Wegelius 2005, 63–67

⁷¹ Lehtola & Wegelius 2005, 64

syystä molempien osapuolien on hyvä olla paikalla. Molemmilla osapuolilla on mahdollisuus vaikuttaa tässä tapauksessa myös siihen, kuinka kattavasti eläinlääkäri kirjaa tiedot lausuntoon. Taivutuskoe ainoana tarkastuksena ei ole useinkaan riittävä, vaan hevonen tarkastetaan taivutuskokeen tuloksien perusteella yleensä myös röntgentutkimuksessa. Röntgenkuvat eivät myöskään paljasta kaikkea, sillä edes puhtaat kuvat eivät takaa tervettä hevosta. Taivutuskoe ja röntgentutkimus yhdessä palvelevat kuitenkin kokonaisuutena yleensä parhaiten.⁷²

Mikäli hevoselle on teetetty sekä myynti- että ostotarkastus on syytä esittää molemmat dokumentit kaupan molemmille osapuolille ja varustaa ne allekirjoituksin kaupan liitteenä⁷³.

4.4 Hevoskaupan välittäjän vastuu

Hevoskaupassa on monesti syytä käyttää hevoskaupan ammattilaista apuna, jotta vältetään tunteiden liialliselta vaikutukselta kaupan syntyyn. Joskus ostajan voi olla helpompi lähestyä hevosvälittäjää kuin yksityistä myyjää. Hevosvälittäjä hoitaa yleensä kommunikoinnin myyjän ja ostajan välillä ja esittää asiat puolueettomasti osapuolille. Hevosvälittäjällä on useasti enemmän aikaa hoitaa kauppaan liittyviä käytännön asioita, kuten hevosen esittämistä ostajaehdokkailla. Häneltä saattaa lisäksi löytyä ostajaehdokkaalle useampia vaihtoehtoja, mikä lisää sopivan hevosen löytymisen todennäköisyyttä ja houkuttelee ostajaa. Hevosvälittäjällä on usein ammattilaisen puolueeton näkemys siitä, minkälainen hevonen kullekin parhaiten soveltuu.⁷⁴ Hevosvälittäjä ei ole vastuussa myyjän ja ostajan välisestä kauppasopimuksesta. Kulutushyödykkeen välittäjän vastuusta säädelään KSL:n 12 luvun 1 §:ssä sekä KL:n 41 §:ssä. Välittäjän vastuu ei KSL:n mukaan rajoita ostajan oikeuksia suhteessa myyjään. KL:n mukaan puolestaan ostajalla on aina oikeus korvaukseen vahingosta, joka johtuu kaupantekohetkellä olemassa olevasta virheestä, josta hän ei ollut tai ei olisi pitänyt olla tietoinen.

KSL:n 5 luvun 31 §:ssä sekä 8 luvun 35 §:ssä säädelään välittäjän virhevastuusta. Elinkeinoharjoittajana toimiva hevosvälittäjä vastaa osaltaan niistä tiedoista, joita se ostajalle

⁷² Lehtola & Wegelius 2005, 67

⁷³ Linna 2018

⁷⁴ Lehtola & Wegelius 2005, 31–32

kaupan kohteena olevasta hevosesta antaa tai jättää antamatta tai mikäli hevonen on olennaisesti huonommassa kunnossa kuin ostajalla sen hinta ja muut olosuhteet huomioiden on ollut syytä olettaa.⁷⁵ Ostajalle on tärkeää tuoda ilmi se, mikä rooli kauppaa tekevällä henkilöllä on. Hevosvälittäjälle maksetaan yleensä mahdollisesta myyntiä edeltävästä rat-
sutuksesta sekä myynnin valmistelusta hinnaston mukaisesti, tämän lisäksi myyntihin-
nasta maksetaan provision mukaan⁷⁶.

⁷⁵ Lehtola & Wegelius 2005, 32

⁷⁶ Harjula 2018

5 DOKUMENTOINTI JA RISKIENHALLINTA

Hevoskauppaan liittyviä ohjeistuksia ja sopimusmalleja on saatavilla maksuttomasti paljon, mutta niiden oikeellisuus ja lainmukaisuus on usein puutteellista ja vastuu käytöstä on kaupantekijällä. Sopimuksista oleellisin on kauppakirja ja sen liitteet.

Maksuttomat sopimusmallipohjat eivät ole yksilöllisesti tilanteeseen laadittuja, vaan yleisiä pohjia, eivätkä ne ole oikeusturvan kannalta riittäviä monessakaan tapauksessa. Kuten hevoskauppaan erikoistunut asianajaja Antti Linna haastattelussaan totesi, lähes aina olisi syytä laatia ammattilaisen kanssa tilanteeseen sopiva kattava kauppasopimus. Ammattilaisen kustannukset tämän osalta ovat useimmiten murto-osa hevoskauppaan käytettävästä summasta.⁷⁷ Kustannukset kaupasta, kaupan yhteydessä teetetävästä eläinlääkärin tarkastuksesta, kuljetuksesta ja muiden ammattilaisten avusta on usein murto-osa myös siitä, mitä hevoseen jatkossa sijoitetaan. Hevosen kustannukset vuodessa ylittävät useamman kotitalouden asumiskustannukset.

Hevoskaupan toteuttamiseen tarjotaan apua sivustoilla:

- www.srl.fi
- www.hevosenomistaja.fi
- www.hevoseni.fi
- www.hippos.fi
- www.shkl.fi
- www.hippolis.fi.

⁷⁷ Linna 2018

5.1 Kirjallinen kauppakirja

Kirjallinen kauppakirja on hevoskaupan tärkein työkalu. Laki varallisuusosoikeudellisista oikeustoimista (228/1929) eli oikeustoimilaki on yleislaki, joka säätelee sopimusten tekemisestä, valtuutuksen antamisesta ja näiden sopimusten ja oikeustoimien pätemättömyydestä. Perinteinen tapa sopimuksen syntyyn on tarjouksen antaminen ja sen hyväksyminen⁷⁸.

Kirjallinen kauppasopimus on hevoskaupassa erityisen tärkeä, kuten Lehtola ja Wegelius teoksessaan Hevoskaupan käsikirja, toteavat. Vaikka toinen osapuoli vaikuttaisi alkuun mukavalta ja asiat sujuvat kaikin puolin helpon tuntuisesti, suurien tunteiden ja elävän eläimen vuoksi on aina syytä sopia asioista kirjallisesti. Työssä jätetään suulliseen sopimiseen liittyvät erityispiirteet huomiotta, sillä tämä harvoin hevoskaupassa kannattaa. Pakottava lainsäädäntö, kuten KSL:n huomioiminen, on hevoskaupan kauppakirjan perusta. Pakottavan lainsäädännön huomioimisen jälkeen sopimuksella on syytä selvittää osapuolten todellinen tarkoitus ja tahto, johon työkaluna kirjallinen kauppakirja on ensiarvoisen tärkeä. Sopimus on pakottavan lainsäädännön vastaisten ehtojen osalta aina mitätön, joten kauppakirjaa ja sen ehtoja laadittaessa on erityisen tärkeää kääntyä ammattitaitoisen asianajajan puoleen.

Kauppakirja laaditaan usein itse, jolloin virheitä ja puutteita vältetään harvoin. Kauppakirjan ehtoihin tutustutaan myöskin harvoin ennalta. Näiden itse laadittujen kauppakirjojen yleisimpiä sudenkuoppia ovat:

- käyttötarkoituksen määrittämiseen liittyvät asiat
- eläinlääkärin tai muun ammattilaisen tarkastukseen liittyvien asiakirjojen dokumentointi kauppakirjaan tai sen liitteeksi, myös jos tarkastusta ei ole suoritettu
- vaaranvastuun ja vakuutuksen siirtymiseen liittyvät asiat
- myyjän antamien tietojen, kuten terveyteen tai käyttöön liittyvät asiat.⁷⁹

Kaupasta on siis syytä aina laatia kirjallinen kauppakirja, johon tulee kirjattavaksi laajasti ja kattavasti tieto kaupan kohteena olevasta hevosesta ja kaupan yhteydessä sovituista asioista. Mitä rehellisemmin ja realistisemmin kaupan osapuolet hevoskaupassa toimivat,

⁷⁸ Lehtola & Wegelius 2005, 82

⁷⁹ Lehtola & Wegelius 2005, 83

sitä suuremmalla todennäköisyydellä jatkotoimenpiteiltä ja riidoilta välttyään. Asianajaja Linna haastattelussaan painotti sitä, että kauppakirjan laatimiseen olisi syytä panostaa⁸⁰.

Kauppakirjaan liitetään useimmiten kirjallisena eläinlääkärin lausunto ostotarkastuksesta, mutta muut liitteet saattavat jäädä huomiotta. Liitteinä voivat olla esimerkiksi aiemmat eläinlääkärin lausunnot, myyjän ohjeistus ruokinnasta, liikunnasta tai kengityksestä, muita dokumentteja hevosen aiempaan historiaan liittyen tai jonkin muun asiantuntijan lausunto hevosen kunnosta tai ominaisuuksista.

5.2 Omistajanvaihdosilmoitus

Kauppakirjan lisäksi hevoskaupasta laaditaan aina omistajanvaihdosilmoitus, kun kyseessä on Suomen Hippoksen rekisteriin merkitty hevonen, eli kun kyse ei ole ulkomaan kaupasta eli tuontihevosesta. Tuontihevosten rekisteröinti Hippoksen rekisteriin tehdään aina Suomeen rekisteröinnin yhteydessä. Omistajanvaihdosilmoitus sekä passi toimitetaan raviradalle, hevosjalostusliittoon tai postitse Suomen Hippokseen, jossa merkintä rekisteriin tehdään. Määräaika ilmoitukselle on 14 vuorokautta kauppapäivästä, jonka jälkeen peritään 10 euron lisämaksu myöhästyneen merkinnän tekemisestä.⁸¹

Omistajanvaihdosilmoitusketju on tärkeää pitää katkeamattomana ja siten vanhat, myöhästyneet omistajanvaihdokset kirjataan mahdollisesti uuden kaupan yhteydessä. Kuluista vastaa ilmoituksen tekijä ja maksu suoritetaan ilmoituksen yhteydessä. Raviradalla ilmoituksen mukainen omistajanvaihdos saatetaan voimaan heti, postitse toimitetuilla ilmoituksilla voi vierähtää jopa kuukausia ja tästä peritään viiden euron erillinen toimitusmaksu.⁸² Ostajan on syytä varmistua siitä, että hän saa tarpeelliset omistajanvaihdosilmoitukset kaupan yhteydessä myyjältä, mikäli näitä ei ole vielä merkitty rekisteriin.

⁸⁰ Linna 2018

⁸¹ Suomen Hippos ry

⁸² Suomen Hippos ry

5.3 Ammattilaistahot

Hevosalalla voi suorittaa mm. hevostalouden perustutkinnon, erikoistutkinnon, ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon, joista valmistutaan esimerkiksi hevostenhoitajaksi, ratsastuksenohjaajaksi tai -opettajaksi, kengitysepäiksi, hevoshierojaksi sekä nuoren hevosen ratsuttajaksi. Monia näistä tutkinnoista voi suorittaa myös oppisopimuskoulutuksena. Koulutuksia järjestää useampi oppilaitos, joista esimerkkeinä Ypäjän Hevosopisto sekä Koulutuskeskus Salpaus. Ammattikorkeakoulussa hevosalaa voi opiskella Hämeen ammattikorkeakoulussa, josta valmistutaan agrologiksi.

Ammattilainen ja ammatillisuus ovat termeinä vaikeita määritellä, sillä pelkkä koulutus ei takaa sitä, että todella käytännössä olisi valmiudet toimia kyseisellä alalla menestyväenä ammattilaisena ylläpitäen luotettavaa, asiakaslähtöistä sekä ammattimaista toimintaa. Ammattilaisuuden piirteitä oli pohdittu Viittomakielialan osuuskunnan Via:n blogissa. Via oli kokoontunut sadan työntekijän voimin pohtimaan ammatillisuutta ja he olivat tulleet lopputulemana neliportaiseen tasoluokitteluun siitä, kuinka ammattilaisuus määritellään. Nämä tasot, jotka toimivat erottamattomasti ovat yksilö, työyhteisö, ammattiyhteisö ja asiakas. He pitivät tärkeimpänä itsereflektointia ja jatkuvaa itsensä kehittämistä muun muassa koulutusten avulla. Myös epäonnistumisista sekä onnistumisista oppiminen oli heidän mielestään tärkeää, yhtä lailla kuin toisilta, esimerkiksi työparilta oppiminen. Myös palautteen vastaanottamisen taito on tärkeää.⁸³

Hevosalan ammattilaiselle nämä kaikki edellisessä kappaleessa käsitellyt ammattilaisuuden määritteet, ovat varmasti ensiarvoisen tärkeitä. Hevosten kanssa työskennellessä on tärkeä oppia jatkuvasti uutta kouluttautumalla, harjoittelemalla, toisilta henkilöiltä ja erityisesti hevosilta oppimalla. Kriittinen itsereflektointi ja ulkopuolinen palaute ovat tärkeitä. Hevoskaupan yhteydessä on syytä käyttää apuna alan ammattilaisia, joista ehkä yleisimmin tunnetaan eläinlääkäri ja oma valmentaja. Harvoin tullaan ajatelleeksi, että alalla toimii monta muutakin asiantuntijaa, joiden avulla voidaan selvittää kaupan kannalta oleellisia seikkoja jo ennalta. Ammattilaisia, joita hevოსkaupan yhteydessä voi hyödyntää on esimerkiksi hevoshierojat, -fysioterapeutit, satulasepät, kengittäjät, ammatti-

⁸³ Widberg-Palo

ratsastajat ja hevoskauppiat. Ammattilaisten avulla saatetaan välttyä usealta kompastuskiveltä sen sijaan, että ne tulisi vastaan yllätyksenä uuden hevosen kanssa yhteisellä alkutaipaleella. Sanotaan, että asiantuntija on maksanut itsensä, mikäli hyvä hevoskauppa syntyy tai mikäli huono hevoskauppa jää syntymättä⁸⁴.

Hevoskauppias nähdään usein huonomaineisena, mutta tämä lienee historian ja menneisyyden aiheuttamaa varjoa. Nykypäivänä hevoskauppias on tarkka maineestaan, sillä vain hyvällä maineella toiminta voi jatkua. Hevoskauppias on nykypäivänä pääsääntöisesti varsin ammattitaitoinen, pitää hevosista hyvää huolta sekä valmennuksen laadun korkeana. Hevoskauppialla on usein silmää nähdä uudessakin hevosessa sellaisia puolia, joita normaali harrastaja ei tulisi huomanneeksi.⁸⁵ Voidaan siis ajatella, että riskit ostajan näkökulmasta ovat suuremmat, mikäli myyjänä on yksityishenkilö.

5.4 Riskienhallinta

Eduskunnan puhemiehelle esitetyissä kirjallisissa kysymyksissä vuosilta 2001, 2008 ja 2009 tulee kaikissa ilmi sama, vastuu eläinkaupan sopimukseen liittyvistä asioista siirretään harrastuseuroille ja yhdistyksille. Suomen Ratsastajainliitto ry tarjoaa jäsenille lakineuvontaa hevosjuridiikkaa koskevia kysymyksiä varten, tähän lukeutuu myös hevoskauppa. Ratsastajainliitto on sivuillaan esitellyt yhteistyökumppaneina toimivat asianajotoimistot ja tahot. Myös haastateltu asianajaja Antti Linna toimii liiton yhteistyö lakimiehenä. Suomen ratsastajainliitto ry:n sivustolla on tarjolla myös kauppakirjamallipohja, tämä löytyy hevosenomistaja.fi-sivustolta. Kauppakirjamallipohja on hyvin yksinkertaistettu eikä se sovellu tilanteeseen, jossa riskienhallintaan halutaan kiinnittää erityistä huomiota. Suomen ratsastajainliitto ry ylläpitää myös suomalaisten kilpailutulosten seurantajärjestelmää ja kilpailukalenteria. Näin toimivaa kilpailutulosten seurantajärjestelmää ei löydy useastakaan maasta, mutta esimerkiksi Ruotsissa on vastaavanlainen järjestelmä käytössä⁸⁶. Järjestelmästä pääsee helposti tarkistamaan hevosten tuloksien paikkaansa pitävyyden.

⁸⁴ Lehtola & Wegelius 2005, 34

⁸⁵ Lehtola & Wegelius 2005, 26–27

⁸⁶ Örn 2014

Laki eläintunnistusjärjestelmästä (238/2010) säätelee eläinten tunnistamista ja rekisteröimistä. Lain mukaan Elintarviketurvallisuusvirasto toimii eläintunnistusjärjestelmän rekisterin rekisterinpitäjänä tai määrää vastuun jollekin muulle taholle. Lain 18§:ssä määritellään myös eläinten tunnistusmenetelmistä, joiden tulee olla mahdollisimman eläinystävällisiä, pysyviä sekä luotettavia. Suomen Hippos ylläpitää ja hallinnoi kaikkien suomalaisten hevosten rekisteriä⁸⁷. Hippos ry:n hallinnoima rekisteri on nimeltään HEPPA-järjestelmä. Täältä voi tarkistaa helposti hevosen ajantasaiset omistajatiedot ja omistajahistorian, suvun, rokotukset sekä alkuperämaan ja muita historiatietoja. Rokotukset merkitään myös passiin.

EU:n hevospassista annetun uuden asetuksen vaatimukset tulivat voimaan 1.1.2016. Asetus velvoittaa kaikki rekisteröimättömät hevoseläimet ilmoitettavaksi rekisteriin. Jokaiselta hevoselta tulee löytyä tunnistusasiakirja yksilöllisellä tunnistenumeraalla varustettuna (UELN-tunnus) ja siihen yksiselitteisesti yhdistettävissä oleva mikrosiru. Myös tunnistusasiakirjojen eli hevospassien ulkomuotoa yhdenmukaistetaan, kuitenkin vanhat ennen 1.1.2016 myönnettyt asianmukaiset tunnistusasiakirjat ovat voimassa sellaisenaan.⁸⁸ Olemassa oleva, uudistunut rekisteröintijärjestelmä ja hevosten mikrosirujen käyttöön-otto on kitkenyt pois osan epärehellisestä kaupankäynnistä.

⁸⁷ Hevoseläinten tunnistamista koskevat uudet vaatimukset 2017

⁸⁸ Hevoseläinten tunnistamista koskevat uudet vaatimukset 2017

6 OHJEISTUKSEN SYNTY

Toimeksiantajan toiveena oli saada tietoja hevoskauppaan liittyvästä lainsäädännöstä sekä sen aiheuttamista velvoitteista ja vastuista niin myyjä- kuin ostajaosapuolenkin osalta. Työn tarkoituksena oli selvittää kauppakirjan mahdollisia sudenkuoppia ja tarkentaa näihin liittyviä tärkeitä huomioita toimeksiantajalle. Alkuperäisenä tarkoituksena oli tarkastella toimeksiantajalla käytössä olevaa kauppakirjamallia. Työn edetessä muodostui kuitenkin selkeämmäksi puutteet ostajan ja myyjän heikkouksista kauppakirjan käyttöön liittyen. Kauppakirja ei ollutkaan ainoa ongelma hevoskaupan riitatilanteiden syntymisen kannalta. Yksinkertainen ja helposti ymmärrettävä ohjeistus hevoskauppaa varten on tarpeen sekä myyjälle että ostajalle, joten päädyttiin laatimaan helposti ymmärrettävä ja selkeä ohjeistus hevoskauppaa varten. Tämän työn sisältöä sekä laadittuja ohjeistuksia voi hyödyntää myös kauppakirjan laatimisessa ja kauppakirjamallien käytön harkinnassa. Ohjeistus perustuu työssä esitettyihin osapuolten välisiin velvoitteisiin ja vastuisiin.

Ohjeistuksen tarpeellisuus ilmeni ammattilaisten haastattelujen yhteydessä sekä asiaa käytännön tasolla tarkasteltaessa. Työn teoreettisen eli lainopillisen osan merkitys ohjeistusta laadittaessa oli myös oleellinen. Lakia ja säännöksiä tulkittaessa selvisi erityisesti kirjallisen kauppakirjan painoarvo, tämän osalta selvitys ohjasi ammattilaisten hyödyntämiseen, sillä useimmissa tapauksissa kauppakirja olisi hyvä laatia yksilöllisesti kauppa-kohtaisesti ammattitaitoisen asianajajan kanssa. Huolellisesti laaditun kauppakirjan merkitys korostuu suurempien kauppasummien kohdalla.

Ohjeistuksen laatimiseksi tarkasteltiin nykykäytäntöjen tilannetta haastattelujen sekä toimeksiantajan kokemusten pohjalta. Myös omat kokemukset sekä kuluttajariitalautakunnan aineisto sekä ennakkopäätös toimi osanaan apuna tässä. Ohjeistuksen laatimisessa korostui se, että kaikilla osapuolilla tulisi olla mahdollisimman hyvät hevosmiestaidot ja kirjallisesta kauppakirjasta ei tulisi tinkiä vaan dokumentointi kokonaisuudessaan pitäisi olla ensiarvoisen tärkeässä asemassa, unohtamatta sitä, että kaupan kohteena oleva hevonen tulisi tarkastella mahdollisimman tarkasti. Molemmilla osapuolilla, sekä myyjällä että ostajalla, tulisi olla mahdollisimman kattavat tiedot hevosen ominaisuuksista eikä näitä myöskään pidä unohtaa dokumentoinnissa.

Ohjeistus toteutettiin toimeksiantajalle sellaisessa muodossa, jota toimeksiantaja voi hyödyntää asiakastyössään. Ohjeistukset palvelevat sellaisenaan, niin myyjää, ostajaa kuin toimeksiantajaakin. Ohjeistuksen tarkoituksena on helpottaa hevoskauppaa ja auttaa kaikkia osapuolia välttämään hevoskaupan erityispiirteistä johtuvia sudenkuoppia ja näistä aiheutuvia riitatilanteita.

Työn laajuuden vuoksi ei ohjeistuksen laatimisen lisäksi voitu keskittyä kauppakirjan yksityiskohtiin, mutta toimeksiantajalla käytössä olevaa kauppakirjan mallipohjaa on tarkoitus vielä tarkastella yhdessä toimeksiantajan ja hevoskauppaan perehtyneen asianajajan kanssa.

7 YHTEENVETO JA POHDINTA

Tässä opinnäytetyössä oli tarkoitus selvittää hevoskauppaan liittyvä lainsäädäntö ja siihen liittyvät erityispiirteet. Tarkoituksena oli selventää hevoskaupan ongelmakohtia ja tavoitteena oli luoda tämän selvityksen perusteella ohjeistus hevoskaupan sudenkuoppien välttämiseksi. Työn avulla havaittiin, että lainsäädäntö pitäisi uudistaa nykypäivän vaatimukseen. Lainsäädäntö tulisi saada tukemaan hevoskauppaa ja sitä myöden hevostalouden tärkeää osa-aluetta.

Vanhanajan hevoskaupan kulttuuri ja käytännöt elävät hevoskaupassa nykypäivänä, eikä uutta, kovinkaan yhtenevää käytännöllisesti toimivaa käytäntöä ole, minkä vuoksi esimerkiksi dokumentointi usein jää taka-alalle. Huolellisesti laadittuja, luotettavia, kaikkiin hevoskauppoihin toimivia sopimusmalleja tai niihin liittyviä ohjeistuksia ei ole saatavilla. Eläinlääkärien, hevosalaan perehtyneiden asianajajien sekä muiden ammattilaisten hyödyntäminen hevoskaupassa on tällä hetkellä ainoa keino välttää hevoskaupan sudenkuoppia ja minimoida siihen liittyviä riskejä. Ammattilaisten apua käytetään kuitenkin varsin harvoin ja todellisen ammattilaisen valinta on lisäksi haastavaa.

Lainsäädäntö tulisi saada tukemaan enemmän erityisesti elinkeinonharjoittajana toimivan myyjän eli hevoskauppiaan turvaa hevoskaupassa. Nykyinen lainsäädäntömalli tukee tällä hetkellä enemmän osaamattoman ostajan asemaa hevoskaupassa, mutta ei silti takaa sitä, että oikeus siinäkin tapauksessa toteutuisi. Ongelmallista on se, että elävän olennon kaupassa konkreettisten virheiden ja niiden synnyn ajankohtaa on todella vaikea määrittellä ja todentaa. Hevosen ominaisuuksien ymmärtämiseen tarvitaan paljon alan kokemusta ja niin sanottuja hevosmiestaitoja. Harrastajamäärien kasvun myötä lisääntyneiden osaamattomien ostajien toimiminen hevoskaupassa aiheuttaa ongelmia. Hevoskauppiaiden eli alan ammattilaisten asema hevoskaupassa on taloudellisesti hyvin riskialtista ja se ei palvele sitä, että ammattitaito hevoskaupassa säilyisi tai lisääntyisi. Riitatilanteiden vähentämiseksi, ammattilaisten tukeminen alalla (myös lainsäädännön osalta) on oleellisessa asemassa, sillä osaamattomat ostajat tarvitsevat tukea alan ammattilaisilta.

Kuluttajaostajien tietoisuus oikeuksista myyjää vastaan on kasvanut ja virheistä valitetaan entistä helpommin ja useammin. Hevosten palauttamisen trendi ja hevosmiestaitojen puute asettavat hevoskauppiaat ikävään tilanteeseen, mistä syystä moni onkin päättänyt

vähentää hevoskaupan määrää tai lopettanut toimintansa kokonaan. Mikäli lainsäädäntö tukisi hevoskauppaa paremmin, voitaisiin kauppvoja tehdä enemmän siten, että kaupan laatu palvelisi kaikkia osapuolia. Hevoskauppaan liittyvien erityispiirteiden huomioimattomuus nyky-lainsäädännössä hankaloittaa tällä hetkellä merkittävästi kaupankäyntiä ja aiheuttaa paljon riitatilanteita, mikä on hevoskaupassa perustavanlaatuisen ongelma. Voisiko siis todeta, että nykyinen lainsäädäntö on uhka hevoskaupalle?

Hevoskauppaa varjostaa rehellisyyden, avoimuuden sekä realismin puute, mikä on valittavaa, sillä osapuolien välisellä luottamuksella on suuri merkitys hevoskaupassa nyky-lainsäädännön soveltumattomuuden vuoksi. Samalla kun ostajat ovat epärealistisia omista taidoistaan ja haaveilevat usein vaaleanpunaisista pilvilinnoista, on myyjällä kiire myydä itselle tarpeeton ja mahdollisesti soveltumaton, taloudellisesti kalliiksi käyvä eläin. Tällaisessa tilanteessa on suuri riski epäonnistuneen kaupan syntyyn ja tämän vuoksi rehellisyyteen ja realismiin tulisi sekä ostajan että myyjän kiinnittää huomiota. Hevoskaupassa ei koskaan saisi pitää kiirettä tai tässä tapauksessa ainakin riski on silloin tiedostettava.

On hyvin olennaista huomioida se, että kun on kyse elävän olennon kaupasta, ei koskaan myydä uutta ja priimaa. Voidaan siis melkein pä todeta niin, että kannattaa mieluummin ostaa hevonen tietäen siinä olevat viat, kuin ostaa hevonen, joka todetaan virheettömäksi. Oli hevonen ominaisuuksiltaan minkälainen tahansa, on yleisesti aina varauduttava siihen, että hevosen hankintaan käytetty summa on sellainen, jonka on valmis menettämään, sillä elävän eläimen kanssa huomisesta ei tiedä. Myös eläinlääkärikuluihin ja ylläpito kuluihin on varauduttava ennalta, myös siinä tapauksessa, että hevosta ei voikaan enää käyttää toivottuun käyttötarkoitukseen. Tämä on riski, joka on ja pysyy hevoskaupassa, sillä hevoseen ei voida eläimenä vaikuttaa.

Laadin yhteenvedona myös SWOT-analyysin hevoskaupan heikkouksista ja vahvuuksista sekä mahdollisuuksista ja uhista.

Vahvuudet	Mahdollisuudet
<ul style="list-style-type: none"> • Hevoskauppa kehittyy eteenpäin. • Hevoskaupalle on olemassa lainsäädäntö. • Harrastajien määrän kasvu nostaa hevoskauppojen määrää. 	<ul style="list-style-type: none"> • Yleisen kauppatavan, yhteisten pelisääntöjen sekä lainsäädännön selkeyttäminen ehkäisee hevoskauppaan liittyviä riskejä. • Yhtenevä kauppatapa vähentäisi erimielisyyksiä sekä epärehellisyyden mahdollisuutta. • Ammattilaisten arvostus ja käyttäminen ehkäisee epäonnistuneita kauppoja.
Heikkoudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> • Lainsäädäntö hevoskaupassa on puuttellista nykypäivän vaatimuksiin nähden. • Myyjän riskit ovat suuret. • Harrastuksen kasvun ja luonteen muuttumisen myötä tietotaito eli hevosmiestaidot ovat heikentyneet. • Suuret summat - pieni tuotto. • Myyjän käytännössä loputon vastuu-aika. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jos kaupan pelisääntöjä ei noudateta: <ul style="list-style-type: none"> » Miten valvonta hoidetaan? » Mikä taho laatii pelisäännöt? • Kauppatavan jalkauttamisen vastustaminen - kaupan mahdollinen vähentyminen. • Lain tasolla eläimen rinnastaminen elottomaan kauppatavaraan.

KUVIO 2. Hevoskaupan SWOT-analyysi.

Tiivis ilmapiiri hevosalalla luo painetta omien taitojen yliarvioimiselle ja sille, että ei uskalleta toimia avoimesti omien resurssien ja taitojen rajoissa. Toisaalta tämä hevosalan tiiveys ja suuret tunteet voitaisiin kääntää myös hevosalan eduksi, sillä yhteisö on valmis, mutta yhteisöllisyys puuttuu. Tällaisen positiivisen muutoksen toteuttaminen velvoittaisi hevosalalla toimivilta ammattilaisilta ja alan harrastajilta avointa ja rehellistä toimintaa, niin toisia kuin itseään ja omia taitojaankin kohtaan.

Positiivista muutosta hevosalalla on jo näkyvissä, sillä Suomessa toimivat seurak, liitot ja erilaiset yhdistykset ovat lähivuosina olleet aktiivisia toteuttamaan erilaisia hankkeita hevosalan kehittämiseksi. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi Hevostietokeskuksen

Solmut auki –neuvontahanke⁸⁹, jonka tarkoituksena on kehittää hevostalouden neuvonnalle uusi malli, ja Hevosenomistaja-hanke⁹⁰, jonka tavoitteena on kehittää hevosen omistamiseen liittyvää tietotaitoa. Nämä hankkeet tulisi kuitenkin saada enemmän käytäntöön ja yhä useamman tietoon.

Alla olen kuvannut joitakin kehityskohtia ja mahdollisia toimenpiteitä hevoskaupan kehittämiseksi.

Kehityskohta	Tarvittava toimenpide	Miten tämä parantaa hevoskauppaa
<ul style="list-style-type: none"> Lainsäädännön kehittäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Lainsäädännön ja virallisten ohjeiden kehittäminen mahdollisesti yhteistyössä ammattilaisten kesken. Hevosalan tietotaidon tuominen lainsäätäjien käyttöön. 	<ul style="list-style-type: none"> Vähentää epäselviä tilanteita ja tasapuolistaa vastuita.
<ul style="list-style-type: none"> Osapuolten rehellisyys ja avoimuus 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteisöllisyyden lisääminen. 	<ul style="list-style-type: none"> Sosiaalisen paineen muoto muuttuisi kannustavampaan suuntaan.
<ul style="list-style-type: none"> Ostajan taitotason rehellinen arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> Ostajan oma toiminta. Ammattilaisten apu. 	<ul style="list-style-type: none"> Ehkäisee riitatilanteita, jotka johtuvat ostajan kokemattomuudesta.

KUVIO 3. Kehityskohtia ja toimenpiteitä hevoskaupan kehittämiseen.

Haasteena työni toteuttamisessa oli se, että lähdeaineistoa ja aiheesta kirjoitettua kirjallisuutta on vähän eikä hevoskaupan erityispiirteitä palvelevaa lainsäädäntöä ole. Mielestäni onnistuin kuitenkin selvittämään ja keräämään tarpeelliset tiedot selkeän ja kattavan ohjeen laatimiseksi toimeksiantajalle. Opinnäytetyön laajuus ei riitä käsittelemään kovinkaan tarkasti ja syvällisesti hevoskaupan kaikkia osa-alueita, jonka vuoksi laajemman työn avulla olisin voinut paremmin ottaa kantaa hevoskaupan ongelmien yksityiskohtiin

⁸⁹ Solmut auki 2018

⁹⁰ Hevosenomistaja-hanke N.d.

ja mahdollisesti kehittää niitä. Hevoskaupassa on lainsäädännön ja nykyisten toimintamallien osalta paljon kehitettävää. Hevoskaupan käytännön kulttuurin muuttamisen osalta vaadittaisiin toimenpiteitä ja yhteistyötä asiantuntijatahoilta, alan yrittäjiltä, harrastajilta, lainsäätäjiltä sekä alan yhdistyksiltä ja seuroilta.

Mitä paremmat hevosmiestaidot sekä ostajalla että myyjällä on ja mitä realistisemmin omia taitoja osataan arvioida sekä mitä avoimempaa ja ammattimaisesti dokumentoidumpaa kaupankäynti on, sitä epätodennäköisemmin ajaudutaan riitoihin. Vanha sanonta ”hevosen on huoleton” on useassakin tilanteessa aiheellinen, joten hevosenomistajan on sisäistettävä oma roolista hevosenomistajana.

LÄHTEET

Callisto Horses. 2018. Luettu 2.5.2018. www.callistohorses.fi

Eläinsuojelulaki 4.4.1996/247

Harjula Riikka, Yrittäjä. Callisto Horses. Puhelinhaastattelu 25.4.2018. Haastattelija Uusi-Erkkilä, A.

Hevoseläinten tunnistamista koskevat uudet vaatimukset. 26.4.2017. Evira. Luettu 10.5.2018

<https://www.evira.fi/elaimet/elainsuojelu-ja-elainten-pito/merkitseminen-ja-rekisterointi/hevoselaimet/>

Hevosenomistaja hanke. N.d. Hippolis ry. Luettu 10.5.2018.

<https://www.hevosenomistaja.fi/5>

Hevoset vapaa-ajassa ja urheilussa. N.d. Hippolis ry. Luettu 12.5.2018.

http://www.hippolis.fi/hevosetjakunta/hevoset_vapaa-ajassa_ja_urheilussa/ratsastus/

Hevoskannan kehitys maassamme 1910-. N.d. Hippos ry. Luettu 3.5.2018.

http://www.hippos.fi/rekisterointi_ja_omistaminen/tilastot

Hevostalous lukuina 2017. N.d. Hippolis ry, Suomen Hippos ry, Suomen ratsastajainliitto ry, Luke hevostalous. Luettu 2.5.2018.

http://www.hippos.fi/files/11501/Hevostalous_lukuina_2014.pdf

Karhu, J. 2017. Vahingonkorvausoikeuden ja sopimusoikeuden perusteet. Painosalama Oy. Turun yliopisto.

Kauppalaki 27.3.1987/355

Kilpailu- ja kuluttajavirasto. 2018.

www.kkv.fi

Kirjallinen kysymys 1055/2001 vp Eläinkaupan kuluttajansuojalaki

Kirjallinen kysymys 475/2008 vp Lemmikkieläinkauppaa koskevien pykälien lisääminen kauppalakiin

Kirjallinen kysymys 781/2009 vp Eläinten kauppaa koskevat säännökset kuluttajansuojalaissa

Kivipelto, A-L. 2016. Riskienhallinta hevosalan sopimustilanteissa. Seinäjoen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö.

KKO:2009:61

Kuluttajansuojalaki 20.1.1978/38

Kuluttajariitalautakunta. 2018.

www.kuluttajariita.fi

Laki eläintunnistusjärjestelmästä 238/2010

Laki kuluttajariitalautakunnasta 12.1.2007/8

Laki varallisuus oikeudellisista oikeustoimista 13.6.1929/228

Lehtola, P. & Wegelius, C. 2005. Hevoskaupan käsikirja. Helsinki: Tietosanoma Oy.

Linna, A. Asianajaja. 2018. Puhelinhaastattelu 3.5.2018. Haastattelija Uusi-Erkkilä, A.

Mönttinen, L. Hevoskauppias. 2018. Puhelinhaastattelu 3.5.2018. Haastattelija Uusi-Erkkilä, A.

Ratsuhevosen omistamisen kustannuksia. N.d. Suomen hevosenomistajien keskusliitto. Luettu 10.5.2018

<http://www.shkl.net/omistaminen/ratsuhevosen-omistamisen-kustannuksia/>

Salminen, S-A. 2016. Hevoskaupan erityispiirteet irtaimen kaupassa. Lapin Yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta. Pro gradu –tutkielma.

Solmut auki neuvontahanke käynnistyy. 17.1.2018. Hevostietokeskus.

<http://www.hevostietokeskus.fi/index.php?tid=517>

Suomen Hippos ry. 2018.

www.hippos.fi

Vahingonkorvauslaki 31.5.1974/412

Viilo, T. Huijjausskandaali: satoja huumattuja hevosia ja sairaita hevosia myytiin terveen paperein Britanniassa. Maaseudun tulevaisuus 12.7.2016. Luettu 2.5.2018.

<https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/hevoset/huijjausskandaali-satoja-huumattuja-ja-sairaita-hevosia-myytiin-terveen-paperein-britanniassa-1.155321>

Virtanen, J. 2008. Hevoskaupassa kauppakirja kannattaa. SHKL-lehti 3/2008, 29-31.

http://www.shkl.net/wp-content/uploads/2016/04/3_2008_1.pdf

Widberg-Palo, M. Ammatillisuus - Mitä se on? Via blogi. Luettu 10.5.2018.

<https://www.via-ok.net/blogi/ammattillisuus-mita-se>

Örn, T. Hevoskaupassa on riskinsä – laki kohtelee eläintä kuin kodinkonetta.

18.11.2014, Helsingin uutiset. Luettu 23.4.2018.

<https://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/250340-hevoskaupassa-on-riskinsa-laki-kohtelee-elainta-kuin-kodinkonetta>

LIITTEET

Liite 1. Muistilista ennen kaupantekoa

OSTAJA:

1 (2)

- Ota selvää hevosen tarpeista ja hoitamisesta. Opettele hevosen hoito ja oikeiden varusteiden valinta. Selvitä, miten voit huomata hevosen ongelmat ajoissa.
- Ota koeratsastukseen valmentaja mukaan.
- Tutki hevonen huolellisesti itse ja käytä mielellään ammattilaista, kuten valmentajaa, apuna.
- Arvioi omat taitosi hevosen pitoon ja siitä huolehtimiseen. Osaatko pyytää ja saatko tarvittaessa apua, onko apu lähellä vai pitääkö itse ymmärtää pyytää?
- Arvioi oma taloudellinen tilanteesi.
- Arvioi oma aikasi hevosen pitoon ja siitä huolehtimiseen.
- Oletko valmis sitoutumaan hevosen pitoon ja siitä huolehtimiseen usean vuoden ajaksi? Arvioi tulevaisuudensuunnitelmasi: taloudellinen tilanne, aika jne.
- Onko sinulla riittävä tukiverkosto, jos vaikka sinä tai hevosesi sairastuu? Saanko hoidajan lomamatkan ajaksi?
- Arvioi, millainen hevonen sopii sinulle tässä vaiheessa. Mitkä ovat tavoitteesi? Mikä on taitotasosi? Mikä on hevosen käyttötarkoitus? Tässä kannattaa käyttää asiantuntijan, kuten oman valmentajan apua.
- Ostatko vai vuokraatko hevosen? Olenko valmis sitoutumaan sen hoitoon päivittäin ja pitkäksi aikaa?

MYYJÄ:

- Tunnetko myytävän hevosen tarpeeksi hyvin? Pitäisikö hevonen tarkistuttaa eläinlääkärillä ennen myyntiä? Onko sinulla aikaa hoitaa myyntiprojekti itse? Pitäisikö sinun hyödyntää ammattilaisen apua hevoskaupan toteuttamisessa?
- Sopiiko hevonen ostajalle ja tiedätkö ostajan taitotason ja odotukset uudelta hevoselta käyttötarkoituksen osalta? Kohtaavatko nämä ostajan tarpeet myynnissä olevan hevosen ominaisuuksiin?

2 (2)

- Miksi myyt hevosen ja mikä on myynnin tavoite? Onko myynnillä kiire? Mikäli on kiire, kerro syistä riittävän rehellisesti ja avoimesti, äläkä anna sen vaikuttaa kaupan dokumentointiin tai huolellisuuteen, vaan käytä silloin ammattilaisten apua.
- Oletko kertonut kaikki tietosi hevosesta ostajalle ja voitko luottaa siihen, että ostaja ymmärtää ne? Voiko joku todistaa tai oletko dokumentoinut riittävän hyvin kertoneesi kaiken tarvittavan?
- Osaatko laatia hyvän ja tarkoituksenmukaisen kauppakirjan sekä muun dokumentoinnin, vai pitäisikö sinun käyttää apuna sen alan ammattilaista, kuten hevoskauppaan erikoistunutta asianajajaa?

OSTAJA JA MYYJÄ

- Riittääkö yksi koeratsastus? Myyjä tuntee hevosen ja tietää, onko se oma itsensä koeratsastus- tai esittelypäivänä. Tärkeintä on välittää mahdollisimman rehellinen ja todenmukainen kuva hevosesta.
- Hevoskauppaa ei ikinä pidä tehdä kiireessä tai hetken mielihoiteesta.
- Onko myyjän ja ostajan välillä rehellinen ja avoin keskusteluyhteys? Hyvästä ”fiiliksestä” huolimatta kaikki kannattaa tarkistaa itse ja luottamiensa ammattilaisten avulla

Liite 2. Muistilista kaupan toteutuessa

OSTAJA:

- Teetä hevoselle ostotarkastus ja varmista, että ymmärrät eläinlääkäriin lausunnon sisällön ja hevosen terveydellisen tilanteen. Älä anna tässä tunteiden ohjata vaan käsittele asiaa kriittisesti.
- Tarkista hevosen ajantasaiset omistajatiedot Heppa-järjestelmästä.
- Teetä kauppakirja mieluiten ammattilaisella. Suhteessa kauppahintaan tämä on pieni panostus.
- Varmista myyjältä mahdollisia erityishuomioita hevosen hoitoon liittyen. Tyhmiä kysymyksiä ei ole, aina kannattaa kysyä.
- Muista tehdä omistajanvaihdosilmoitus.
- Kun vastaanotat uuden hevosen, tarkasta hevonen huolellisesti.
- Pyydä apua ammattilaiselta aina, jos jokin asia mietityttää. Mieluiten niin pian kuin mahdollista.
- Pidä hyvää huolta uudesta harrastuskumppanistasi. Sanonta “hevoseton on huoleton” pitää paikkansa, joten varaudu vastoinkäymisiin.

MYYJÄ:

- Varmista, että ostaja on tarkistanut tai saanut mahdollisuuden tarkistaa hevosen eläinlääkäriin tai muiden ammattilaisten avulla. Eläinlääkäriin laatima ostotarkastus on erinomainen keino tarkastella hevonen huolellisesti.
- Teetä kauppakirja mieluiten ammattilaisella. Tähän kuuluva rahasumma on pieni oman oikeusturvan takaamiseksi.
- Muista kertoa avoimesti ja huolellisesti kaikki oleelliset tiedot hevosesta ja kirjaa tärkeät asiat myös kauppakirjaan. Ammattilaiselta voi aina pyytää apua, mieluummin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Ota erikseen kaikkiin kauppakirjan liitteisiin allekirjoitus.
- Luovuta omistajanvaihdosilmoitus sekä passi ostajalle kauppakirjan allekirjoittamisen ja kauppahinnan vastaanottamisen yhteydessä.
- Toivota hevosellesi onnea uuteen kotiin.